Режими на имуществени отношения

Национални правила във връзка с подялбата на съпружеска имуществена общност между съпрузи, чиято връзка има международен елемент, в случай на развод, раздяла или смърт

Гражданите на Европейския съюз преминават все по-често националните граници, за да учат, работят или създадат семейство в друга държава от ЕС. Това води до увеличаване на броя на международните двойки, сключили брак или регистрирано партньорство.

Международни двойки са тези, в които партньорите са с различно гражданство, живеят в държава от ЕС, различна от тяхната собствена, или притежават собственост в различни държави. Международните двойки, независимо дали са сключили брак или имат регистрирано партньорство, трябва да управляват имуществото си, и в частност да го делят в случай на развод/раздяла или смърт на един от партньорите.

Разпоредбите на ЕС помагат на международните двойки в подобни ситуации. Тези разпоредби се прилагат в 18 държави от ЕС: Швеция, Белгия, Гърция, Хърватия, Словения, Испания, Франция, Португалия, Италия, Малта, Люксембург, Германия, Чешката република, Нидерландия, Австрия, България, Финландия и Кипър.

Въпросните разпоредби определят съдилищата на коя държава от ЕС следва да разглеждат въпросите, свързани с имуществото на международна двойка, и кое право следва да се прилага за решаването на тези въпроси. Освен това тези разпоредби опростяват признаването и изпълнението в една държава от ЕС на съдебните решения и нотариалните документи, издадени в друга държава от ЕС.

Моля, изберете знамето на държавата, която Ви интересува, за да получите по-подробна информация за националната уредба.

Ако се нуждаете от допълнителна информация, моля, свържете се с националните органи или с юрист от съответната държава от ЕС.

Можете също така да посетите уебсайта http://www.coupleseurope.eu/bg/home, поддържан от Съвета на нотариусите в Европейския съюз.

Последна актуализация: 30/05/2023

Тази страница се поддържа от Европейската комисия. Информацията на тази страница не отразява задължително официалната позиция на Европейската комисия. Комисията не поема никаква отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. За да се запознаете с правилата относно авторското право за страниците на ЕС, моля прочетете правната информация.

Режими на имуществени отношения - Чехия

1 Има ли законов режим на имуществени отношения между съпрузи в тази държава членка? В какво се състои той?

Да.

Съгласно чешкото право всичко, което принадлежи на съпрузите, има имуществена стойност и не е изключено от правния режим, се счита за съпружеска имуществена общност. Съпружеската имуществена общност се подчинява на законовия режим, на конкретен договорен режим или на режим, определен в съдебно решение.

Съгласно законовия режим всичко, придобито по време на брака от единия съпруг или от двамата съпрузи съвместно, се счита за общо имущество, с изключение на следните:

а) вещи, служещи за личните нужди на единия от съпрузите;

б) вещи, придобити по дарение, наследство или завет само от единия от съпрузите, освен ако дарителят или завещателят не е изразил различно желание;

в) вещи, получени от единия от съпрузите като обезщетение за неимуществени вреди, нанесени на естествените му права;

г) вещи, придобити от единия от съпрузите посредством съдебен процес, свързан с негова изключителна собственост;

д) вещи, придобити от единия от съпрузите като обезщетение за причинени вреди, унищожаване или загуба на негова изключителна собственост.

Съгласно законовия режим всички печалби от имущество, принадлежащо само на единия от съпрузите, представляват общо имущество.

Съгласно този режим всички договорени по време на брака задължения са общо имущество, освен когато са свързани с имущество, принадлежащо само на единия от съпрузите, и само във връзка с частта, която надвишава стойността на печалбите от това имущество, или освен когато са договорени от единия от съпрузите без съгласието на другия. Това не засяга извършването на рутинни покупки или придобиването на стоки от първа необходимост.

2 Как могат съпрузите да организират своя режим на имуществени отношения? Какви са формалните изисквания в този случай?

Сгодени или сключили брак двойки могат да се споразумеят за режим на имуществени отношения, който се различава от законовия режим. Споразумението може да се състои от отделен режим на собственост или от режим, който ограничава установяването на общо имущество до периода преди приключването на брака, или който може да разшири или да ограничи определения в законовия режим обхват на общото имущество. Споразумението може да съдържа всички договорености, свързани с която и да е вещ от имуществото, освен ако законът забранява това. Споразумението може да се отнася по-специално до обхвата, съдържанието или режима, до периода, през който се прилага законовия режим или друг режим на общо имущество, или до отделни вещи или групи от вещи. В споразумението бъдещото общо имущество може да се класифицира по начин, различен от законовия режим. В него също така може да се предвижда режим на имуществени отношения в случай на приключване на брака.

Споразумение относно режима на съпружеска имуществена общност трябва да бъде под формата на официален документ (т.е. то трябва да бъде нотариално заверено).

Когато сгодена двойка сключи споразумение за режим на съпружеска имуществена общност, това споразумение влиза в сила на датата на сключване на брака.

3 Съществуват ли ограничения на свободата в организиране на режима на имуществения отношения между съпрузи?

Споразумението може да съдържа всички договорености, свързани с която и да е вещ, освен ако законът забранява това.

Споразумението не може да изключва или да изменя каквито и да е разпоредби относно обичайното обзавеждане на домакинството, освен когато единият от съпрузите е напуснал домакинството и отказва да се върне. Споразумението не може да възпрепятства единия от съпрузите да осигурява своето семейство. По силата на съдържанието или целта си споразумението не може да засяга правата на която и да е трета страна, освен ако тази страна не е дала съгласието си в споразумението. Всяко споразумение, сключено без съгласието на третата страна, няма правни последици по отношение на тази страна.

4 Какви са правните последици от развода, раздялата или унищожаването на брака по отношение на режима на имуществени отношения между съпрузи?

Съпружеската имуществена общност престава да съществува след края на брака; това се случва когато единият съпруг почине, обявен е за починал или при развод. Когато съпружеската имуществена общност се прекратява, остатъчното имущество трябва да бъде разпределено.

Ако бракът се унищожава, се счита, че той не е бил сключван. След унищожаването правата и задълженията на двойката във връзка с имуществото се разглеждат по същия начин като правата и задълженията във връзка с имуществото след развод.

5 Какви са последиците от смъртта на единия от съпрузите върху режима на имуществени отношения между тях?

Съпружеската имуществена общност се прекратява, след което се разпределя. Преживелият съпруг е законния наследник от първа и втора категория на починалия.

6 Кой орган е компетентен да се произнесе по случай, свързан с режима на имуществени отношения между съпрузи?

Съдът.

7 Какви са последиците от имуществения режим между съпрузи за правоотношенията между единия от съпрузите и трети лица?

Всичко, придобито от единия от съпрузите преди брака (наред с другото), не се счита за съпружеска имуществена общност съгласно законовия режим. Съгласно законовия режим всички договорени по време на брака задължения са общо имущество, освен когато са свързани с имущество, принадлежащо само на единия от съпрузите, и само във връзка с частта, която надвишава стойността на печалбите от това имущество, или освен когато са договорени от единия от съпрузите без съгласието на другия. Това не засяга извършването на рутинни покупки или придобиването на стоки от първа необходимост.

По въпроси, отнасящи се до общото имущество или части от него, които не се считат за рутинни, в рамките на съдебно производство съпрузите трябва да действат заедно, освен когато единият съпруг действа със съгласието на другия. Ако единият съпруг откаже да даде съгласието си без уважителна причина и срещу интересите на съпружеската двойка, на семейството или на семейното домакинство или ако не е в състояние да изрази волята си, другият съпруг може да подаде молба до съда, за да даде съгласието си вместо него.

Ако в рамките на съдебно производство единия съпруг действа без съгласието на другия, когато такова съгласие е необходимо, другият съпруг може да обяви това производство за недействително. Ако част от общото имущество следва да се използва за търговски цели от единия от съпрузите и ако имуществената стойност на тази част от имуществото надвишава сума, съизмерима с материалното положение на съпрузите, съгласието на другия съпруг се изисква при първия случай, в който това имущество се използва по този начин. Ако другият съпруг е изключен от това производство, той може да го обяви за недействително. Ако част от общото имущество трябва да се използва за придобиване на дял в търговско дружество или кооперация или ако придобиването на такъв дял води до обезпечаване на задълженията на дружеството или кооперацията до степен, надвишаваща тази, съизмерима с материалното положение на съпружеската двойка, се изисква съгласието на другия съпруг; ако другият съпруг е изключен от това производство, той може да обяви такова производство за недействително.

Ако съпрузите са постигнали съгласие за догорен режима на имуществени отношения, споразумението не може да засяга по силата на съдържанието или целта си правата на която и да е трета страна, освен ако тази страна не е дала съгласието си в споразумението. Всяко споразумение, сключено без съгласието на третата страна, няма правни последици по отношение на тази страна.

8 Кратко описание на процедурата за разпределение, включително разделянето, разпределянето и ликвидирането на режима на имуществените отношения между съпрузи в тази държава членка.

Ако общото имущество бъде прекратено или ликвидирано или ако бъде намален неговият обхват, предишните съвместни задължения и права се погасяват чрез разпределение. Ако намаленото, прекратеното или ликвидираното имущество не бъде разпределено, правилата относно общото имущество се прилагат по отношение на него по целесъобразност.

Разпределението на имуществото не може да засяга правата на която и да е трета страна. Ако правата на някое трето лице са засегнати от разпределението, лицето може да поиска от съда да обяви, че разпределението няма последици по отношение на него. Задълженията могат да бъдат разпределени единствено между съпрузи.

За предпочитане е постигането на споразумение между съпрузите за разпределение на общото имущество, ако това е възможно (в случай например на развод или намаляване на общото имущество). Споразумението за разпределение винаги влиза в сила от деня, в който общото имущество е намалено, прекратено или ликвидирано, независимо от това дали споразумението е изготвено преди или след намаляването, прекратяването или ликвидацията на общото имущество.

Споразумението за разпределение трябва да бъде в писмена форма, ако е сключено по време на брака, или ако някоя вещ, която трябва да бъде разпределена, изисква споразумение за прехвърляне на собствеността в писмена форма (например недвижими вещи). Ако споразумението за разпределение не трябва да бъде в писмена форма и ако то се урежда от единия от съпрузите, другият съпруг трябва да представи на първия потвърждение за разпределението.

Ако съпрузите не успеят да постигнат съгласие относно споразумението за разпределение, единият от тях може да подаде молба за постановяване на съдебно решение. Съдът трябва да постанови решение за разпределението в съответствие със съществуващото положение към момента на намаляването, прекратяването или ликвидирането на съпружеската имуществена общност.

При разпределението се прилагат следните правила:

а) дяловете на двамата съпрузи от имуществото, което трябва да бъде разпределено, трябва да са равни;

б) всеки съпруг трябва да възстанови всички средства от общото имущество, изразходвани за неговата изключителна собственост;

в) всеки съпруг има правото да поиска обезщетение за всички средства от неговата изключителна собственост, изразходвани за общото имущество;

г) трябва да се вземат предвид нуждите на децата на издръжка;

д) трябва да се вземе предвид начинът, по който всеки от съпрузите се грижи за семейството, по-специално начинът, по който се грижи за децата и семейното домакинство;

е) трябва да се вземе предвид начинът, по който всеки съпруг е допринесъл за придобиването и поддържането на общото имущество.

Ако в рамките на три години след намаляването, прекратяването или ликвидирането на общото имущество не е извършено разпределение на вещите, които са част от това имущество, не е постигнато споразумение за разпределението или не е подадена молба съдът да се произнесе по разпределението, се счита, че съпрузите или бившите съпрузи са уредили разпределението, както следва:

а) материални движими вещи са имуществото на съпруга, който ги използва като изключителен собственик за осигуряване на собствените си нужди или тези на семейството или на семейното му домакинство;

б) други материални движими и недвижими вещи са общото имущество на двамата съпрузи и всеки има равен дял от това имущество;

в) други права на собственост, задължения и дългове се привързват и към двамата съпрузи и те имат равен дял от тях.

9 Каква е процедурата и документите или информацията, които обикновено се изискват за целите на регистрацията на недвижима собственост?

Съдебните производства за учредяване или прехвърляне на вещно право върху недвижими вещи или производства за изменение или отнемане на такива права трябва да се провеждат в писмена форма. Ако прехвърлянето включва собственост върху недвижими вещи, която е вписана в публичния регистър, промяната в собствеността влиза в сила чрез вписване в този регистър.

Последна актуализация: 14/12/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Режими на имуществени отношения - Германия

1 Има ли законов режим на имуществени отношения между съпрузи в тази държава членка? В какво се състои той?

Кой притежава придобитото по време на брака имущество и как това имущество се поделя след неговия край се определя винаги от конкретния семейноправен режим на имуществени отношения. Последиците от брака за правата на собственост се уреждат от разпоредбите относно режимите на имуществени отношения в Гражданския кодекс на Германия (*Bürgerliches Gesetzbuch* — BGB). В Гражданския кодекс се признават следните режими на имуществени отношения: режим на участие в придобитото по време на брака (*Zugewinngemeinschaft*), режим на разделност (*Gütertrennung*) и режим на „незадължително участие в придобитото по време на брака“ (*Wahl-Zugewinngemeinschaft*).

2 Как могат съпрузите да организират своя режим на имуществени отношения? Какви са формалните изисквания в този случай?

Освен ако сключилата брак двойка не се е споразумяла за друго чрез нотариално заверен брачен договор, се прилага режимът на участие в придобитото по време на брака. Този режим означава режим на разделност по време на брака и разпределение на придобитото по време на брака имущество след приключване на режима на имуществени отношения.

За разлика от горепосоченото, режимът на разделност трябва да бъде договорен от съпрузите чрез нотариално заверен договор. Режимът на разделност означава пълно разделяне на съответното имущество на съпрузите, без каквото и да е разпределение на придобитото по време на брака в неговия край. Всеки съпруг запазва собственото си имущество, което е придобил преди и по време на брака. Режим на разделност може да възникне и без изричен договор между съпрузите, например ако съгласно брачния договор режимът на имуществени отношения е отменен или изключен, без в същото време да бъде договорен друг режим на имуществени отношения.

Режимът на имуществена общност също трябва да бъде договорен от съпрузите чрез нотариално заверен договор. В рамките на режима на имуществена общност притежаваното преди брака имущество и това, придобито по време на брака, обикновено стават общото имущество на двойката (*Gesamtgut* — съвместно притежавано имущество). Освен това всеки съпруг може да притежава свое собствено отделно имущество (*Sondergut*), което не е част от общата съпружеска имуществена общност. Това са неща, които не могат да бъдат прехвърлени чрез правни сделки, например несъбираеми вземания или дял в партньорство. И накрая, всеки съпруг може да запази определени вещи като отделно имущество.

Съпрузите могат също така да установят специална форма на имуществена общност, а именно режим на общност на придобитото по време на брака (*Errungenschaftsgemeinschaft*). За тази цел те трябва да декларират в брачния договор, че цялото им придобито преди брака имущество трябва да представлява запазена част от имуществото.

Режимът на незадължително участие в придобитото по време на брака е френско-германски режим на имуществени отношения, предназначен да се избягват потенциални проблеми в правоотношенията между френски и германски гражданин поради различията в режимите на имуществени отношения. Ако съпрузите изберат този вид режим на имуществени отношения, тяхното имущество ще остане разделено по време на брака, както в случая на германския режим на участие в придобитото по време на брака. Увеличаването на стойността на разпределеното между двамата съпрузи имущество на двойката се извършва единствено в края на режима на имуществени отношения. Въпреки сходството в съдържанието с германския режим на участие в придобитото по време на брака, режимът на незадължително участие в придобитото по време на брака има редица особености, повлияни от договорености във Франция. При разпределението на придобитото по време на брака не се вземат предвид например обезщетенията за причинени болка и страдание и всяко случайно увеличение на стойността на недвижим имот (например чрез зониране като земя за застрояване).

3 Съществуват ли ограничения на свободата в организиране на режима на имуществения отношения между съпрузи?

Ако съпрузите считат, че законовия режим на имуществени отношения — режим на участие в придобитото по време на брака — не е подходящ за техния брак, те могат да сключат нотариално заверен брачен договор. В този договор те могат да се споразумеят относно режим на разделност или режим на имуществена общност или да постигнат договорености, различни от законовите такива в рамките на конкретен режим на имуществени отношения. В договора могат да се посочват и договореностите относно разделянето на пенсиите и издръжката.

При сключването на брачен договор обаче следва да се обърне внимание дали предвидените договорености са действително валидни. Например, ако брачният договор едностранно е в ущърб на единия от съпрузите и са налице някои други обстоятелства, може да се счита, че договорът противоречи на приетите морални принципи и следователно е нищожен. В този случай продължават да се прилагат законовите разпоредби, които теоретично се изключват от брачния договор. Съдебната практика в тази област е много разнообразна. Дали дадена договореност действително противоречи на приетите морални принципи и следователно е нищожна или дали тя трябва да се коригира може да се реши в крайна сметка само за всеки конкретен случай.

4 Какви са правните последици от развода, раздялата или унищожаването на брака по отношение на режима на имуществени отношения между съпрузи?

Съгласно законовия режим на имуществени отношение — режим на участие в придобитото по време на брака — разпределението на придобитото по време на брака имущество се извършва, ако въпросният режим е приключил (напр. при смъртта на единия от съпрузите, при развод или по договорно споразумение относно различен режим на имуществени отношения). Разпределението на придобитото по време на брака имущество означава, че съпругът, който е придобил по време на брака по-голямо имущество от другия, трябва да компенсира последния с половината от разликата в придобитото по време на брака имущество под формата на парично плащане.

Съгласно режима на имуществена общност в случай на развод общото имущество се поделя след като са уредени всички задължения. По правило всеки от съпрузите има право на половината от останалия излишък. Ако, от друга страна, съпрузите са договорили режим на разделност, след края на режимът на имуществени отношения няма да се извършва разпределение поради пълното разделяне на имуществото на двамата съпрузи.

Правото на издръжка не зависи от режима на имуществени отношения. Ако съпрузите живеят разделени, без да са се развели, съпругът в нужда има по принцип право на издръжка от икономически обезпечения съпруг. Правото на предявяване на иск за издръжка ще е налице само до влизането в сила на развода. След постановяването на развод обаче съпругът в нужда може при определени обстоятелства да има право да поиска следбрачна издръжка. В закона се признават следните права на издръжка: издръжка за грижи за деца, издръжка поради възраст, болест

или недъг, издръжка за безработица, допълваща издръжка, издръжка за времетраенето на образованието, продължаващото обучение и преквалификацията и издръжка от съображения за равнопоставеност.
Когато са налице основания за унищожаване на брак, в отделни случаи е възможно да е налице право на обезщетение и издръжка дори след унищожаването.

5 Какви са последиците от смъртта на единия от съпрузите върху режима на имуществени отношения между тях?

При режим на участие в придобитото по време на брака имущество то се разпределя при смъртта на единия от съпрузите посредством фиксирано увеличение с една четвърт на законния дял от наследството (*gesetzlicher Erbteil*), независимо от това дали починалият съпруг действително е придобил някакво имущество по време на брака. Ако преживелият съпруг не е наследник или се откаже от наследството, той може да поиска разпределение на действително придобитото по време на брака имущество и също така да претендира за задължителния минимален дял (*kleiner Pflichtteil*). Този задължителен минимален дял се изчислява въз основа на законния дял от наследството, при което фиксираната една четвърт от придобитото по време на брака не се взема предвид.
Ако съпрузите са се споразумели за режим на разделност, в края на брака няма да се извърши фиксирано разпределение на придобитото по време на брака имущество. Прилага се общоприложимият правен ред на наследяване.
Съгласно режима на имуществена общност наследството съставлява половината от общото имущество, запазената част от имущество и отделното имущество на починалия. Делът от наследството на преживелия съпруг се определя съгласно общите разпоредби.

6 Кой орган е компетентен да се произнесе по случай, свързан с режима на имуществени отношения между съпрузи?

Семейният съд е компетентен по въпроси, свързани с имущественото право, т.е. производства, които се отнасят до искове, основаващи се на закона за имуществените отношения, по-специално разпределението на придобитото от съпрузите по време на брака имущество.

7 Какви са последиците от имуществения режим между съпрузи за правоотношенията между единия от съпрузите и трети лица?

Сключило брак лице обикновено носи отговорност единствено за собствените си задължения и единствено със собственото си имущество. Това изключва финансови операции за разумно задоволяване на ежедневните нужди на семейството.
При режим на участие в придобитото по време на брака обаче са налице изключения от принципа, че съпругът е свободен да се разпорежда със собственото си имущество. Ако единият от съпрузите желае да се разпорежда (да продаде, да дари и т.н.) с цялото или с почти цялото си собствено имущество, той се нуждае от съгласието на другия съпруг. Същото се прилага и ако сключило брак лице желае да се разпорежда с вещи, които са изключителна негова собственост, но са част от домакинството на сключилата брак двойка.
От друга страна, при режим на разделност всеки съпруг може свободно да се разпорежда с цялото си имущество и не се нуждае от съгласието на другия съпруг, за да се разпорежда с вещи, които са част от домакинството.
Ако съпрузите са се споразумели за режим на имуществена общност, те по правило ще управляват общото си имущество съвместно, освен когато с брачния договор управлението се възлага на единия съпруг. С общото имущество се носи отговорност само за задължение, възникнало от правна сделка, която единият съпруг е сключил при режим на имуществена общност, ако другият съпруг е дал съгласието си за правната сделка или ако правната сделка има действие спрямо общото имущество дори и без неговото съгласие.

8 Кратко описание на процедурата за разпределение, включително разделянето, разпределянето и ликвидирането на режима на имуществените отношения между съпрузи в тази държава членка.

Семейното жилище и домакинските принадлежности могат да бъдат разпределени, докато съпрузите живеят разделени или след развода. Ако съсобствеността е възникнала по друг начин и съпрузите не могат да постигнат съгласие, вещта се продава на публичен търг и приходите се поделят.

9 Каква е процедурата и документите или информацията, които обикновено се изискват за целите на регистрацията на недвижима собственост?

Ако съпрузите изберат като режим на имуществени отношения режима на имуществена общност, те трябва да представят в кадастъра и имотния регистър нотариално заверен брачен договор и да подадат молба за внасяне на промени в регистъра. Във всички други случаи, т.е. ако съпрузите не изберат като режим на имуществени отношения режима на имуществена общност, в кадастъра и имотния регистър не трябва да се внасят промени.

Последна актуализация: 02/11/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държвата-членка, отговорна за тази страница.

Режими на имуществени отношения - Испания

1 Има ли законов режим на имуществени отношения между съпрузи в тази държава членка? В какво се състои той?

1.1 Правен режим: Общо гражданско право и специално право на някои автономни области

В Испания не би било правилно да се говори за единно право или единен режим на имуществени отношения между съпрузи. Някои автономни области, наред с държавата, имат гражданскоправна юрисдикция (макар че не всички включват режимите на имуществени отношения между съпрузи сред въпросите, които могат да уреждат). Това означава, че освен испанското си гражданство всички испански граждани имат специфично регионално гражданство (*vecindad civil*). Това определя дали спрямо тях се прилага общото гражданско право или специално или регионално гражданско право (член 14 от Гражданския кодекс).
Регионите, които имат собствено гражданско право, са Арагон, Каталония, Балеарските острови, Навара, Страната на баските, Галисия и Валенсия (макар че последната не урежда режими на имуществени отношения между съпрузи, тъй като приетият от нея закон беше обявен за противоконституционен от Конституционния съд (*Tribunal Constitucional*). Следователно гражданите на останалите автономни области имат „общо“ регионално гражданство (*vecindad civil común*) (в член 14 от Гражданския кодекс се урежда начинът на придобиване на регионално гражданство).
- За да се определи приложимото право по отношение на режима на имуществени отношения между съпрузи при сключване на брак между испански граждани (без международно привързване) и дали да се прилага общото право или правото на конкретна автономна област, е необходимо да се разгледат нормите на междурегионалното право, съдържащи се в Уводния дял на Гражданския кодекс (*Título Preliminar del Código Civil*) (член 9, параграф 2 и член 16 от Гражданския кодекс).
Режимът по Гражданския кодекс се прилага за съпрузи с общо регионално гражданство.
Ако съпрузите нямат такова общо регионално гражданство, приложимото право е това, което е свързано с регионалното гражданство или обичайното местопребиваване на единия от съпрузите и което е избрано съвместно в автентичен документ, издаден преди сключването на брака. В противен случай приложимото право е правото на мястото на общото обичайно местопребиваване непосредствено след сключването на брака. Накрая, ако няма такова местопребиваване, приложимото право е правото на мястото на сключване на брака.

В изключителни случаи, когато съпрузите имат различно регионално гражданство, ако режимът на имуществени отношения между съпрузи и в двата региона е режимът на разделност (и приложимият режим съгласно горепосочените норми е различен от този), се прилага посоченият в Гражданския кодекс режим на разделност.
- Когато единият от съпрузите не е испанец или сключилата брак двойка е свързана с друга държава, приложимото право се определя съгласно разпоредбите на член 33 от Регламент (ЕС) 2016/1103, който се тълкува по такъв начин, че когато в Регламента се прави позоваване на гражданството като критерий на привързване, това се разбира като позоваване на регионалното гражданство.
Регионалното гражданство обаче е понятие, което се прилага единствено по отношение на испански граждани (член 15 от Гражданския кодекс). Следователно, тъй като то не се прилага по отношение на чужденци, се прилага член 33, параграф 2, като правото на гражданството се заменя с правото на най-тесните връзки, т.е. правото на териториалната единица, с която съпрузите имат най-тесни връзки.

1.2 Режими на имуществени отношения между съпрузи, приложим в отсъствието на споразумение между съпрузите съгласно Гражданския кодекс и специалните законодателства на автономните области

С оглед на уточняването на режима на имуществени отношения между съпрузи в случаите, в които няма споразумение между съпрузите, се прилага допълващо право, което се различава в зависимост от приложимото вътрешно гражданско право:

Граждански кодекс (прилага се, освен ако приложимото право не е това на Арагон, Каталония, Балеарските острови, Навара, Страната на баските, Галисия): имуществена общност (*sociedad de gananciales*) (член 1344 и сл. от Гражданския кодекс). Съгласно този режим придобивките и облагите, получени от единия от съпрузите, стават общо имущество и на двамата. Личното имущество на всеки съпруг включва по същество имущество, придобито преди и по време на брака безвъзмездно или като заместител на лично имущество. Основното жилище, придобито преди брака, попада в обхвата на специален режим, съгласно който, за разлика от другото имущество, придобито преди брака (което е винаги лично), направените след брака плащания с общи средства преобразуват пропорционално основното жилище в общо имущество. В случай на съмнение се приема, че имуществото е съвместна собственост. Режимът на отговорност за имуществената общност се урежда по същия начин и включва имущество, получено в резултат на редовното упражняване на професия, художествена дейност или търговска дейност. Ако са налице задължения, натрупани само от единия съпруг, първоначално отговорност за тях носи със собственото си имущество само това лице. Ако това не е достатъчно, кредиторите могат да наложат запор или възбрана върху имуществената общност. В този случай обаче другият съпруг може да поиска прекратяване на имуществената общност, като запорът или възбраната върху общото имущество се заменя с притежавания от съпруга длъжник дял. От този момент нататък бракът попада в режима на разделност. Имуществената общност се управлява съвместно (въпреки че в ежедневието — властта в рамките на семейството (*potestad doméstica*) — може да се упражнява от всеки от съпрузите). Управлението на личното имущество е отговорност на съпруга, който го притежава (макар че съществуват специални разпореди, които се отнасят до семейното жилище, тъй като въпреки че то може да принадлежи само на единия съпруг, е необходимо съгласието на другия съпруг, или, в противен случай, е необходимо съдебно разрешение). Разпореждането с имуществената общност или нейното обременяване с тежести изисква съгласието и на двамата съпрузи.

Арагон: имуществена общност (*consorcio conyugal*), която се урежда в член 210 и сл. от Регионалния правен кодекс на Арагон (*Código de Derecho Foral de Aragón*). Съгласно този режим придобивките или облагите, получени от единия от съпрузите в резултат на неговата работа, дейност или възвращаемост на активите му, стават общо имущество. Личното имущество на всеки съпруг включва по същество имущество, придобито преди и по време на брака безвъзмездно или като заместител на лично имущество. В случай на съмнение се приема, че имуществото е съвместна собственост. Съгласно гражданското право на Арагон придобитото преди брака имущество, включително основното жилище, е винаги лично, освен ако разходите по него не са изцяло отсрочени и ще бъдат изплатени изцяло с общи средства след началото на брака. Системата на отговорност за този режим на имуществени отношения е законово уредена. Когато задължения са натрупани само от единия съпруг, отговорността се носи само от това лице със собственото му имущество. Ако това не е достатъчно и в случай на принудително изпълнение срещу общото имущество във връзка със задължения, които не са обща отговорност, съпругът на длъжника може да упражни правото си да обезпечи стойността на своя дял от общото имущество, като поиска ликвидиране на имуществената общност, единствено с цел определяне на стойността, която трябва да се обезпечи, без общността да се прекратява.
Следва да се посочи, че в Арагон преживелият съпруг има право на плодоползване (*usufructo viudal aragonés*), което, макар и да е право на наследяване, има също отражение, докато съпрузите са живи поради правото на очакване на имуществото на съпруга (*derecho expectante de viudedad*).

Каталония: режим на разделност (член 232, параграф 1 от Гражданския кодекс на Каталония (*Código Civil de Cataluña*). При този режим всеки съпруг има право на собственост, ползване, управление и свободно разпореждане с цялото си имущество. В случай на съмнение кой от съпрузите притежава дадено имущество или право, се смята, че то принадлежи и на двамата съпрузи в равни неделими части. Приема се обаче, че движимо имущество за лично ползване, което не е изключително ценно и принадлежи на единия от съпрузите, и имущество, което е пряко предназначено за упражняване на неговата дейност, са негова изключителна собственост.

Балеарските острови: режим на разделност (член 3 от Сборник на гражданското право на Балеарските острови (*Compilación de Derecho Civil de las Islas Baleares*) за Майорка, член 65 за Менорка и член 67 за Ибиса и Форментера). Съгласно този режим имущество, принадлежащо на единия съпруг към момента на сключване на брака, се смята за негово лично имущество, както и всяко имущество, което е придобил чрез всякакви средства по време на брака.

Навара: имуществена общност (*conquistas*) (член 87 и сл. от Новия правен кодекс на Навара (*Fuero Nuevo de Navarra*). Това е режим, при който придобитото имущество включва (наред с другото) имущество, придобито по време на брака от единия от съпрузите чрез работа или друга дейност, както и приходите от общото и личното имущество и неговата възвръщаемост. Личното имущество включва имущество, което съпруг получава възмездно преди брака, дори ако придобиването се извършва по време на брака, или ако разходите или възнаграждението се плащат изцяло или частично със средства на другия съпруг или от имуществената общност, или придобивки под формата на печалба преди или по време на брака. Цялото имущество, което не е документирано като лично, се смята за имуществена общност. Жилището и обзавеждането подлежат на специален режим, когато са придобити или са платени изцяло или частично по време на брака, дори когато произтичат от предишна собственост. В този случай, ако плащането е извършено с единствения изключителен принос на единия от съпрузите, то ще се смята за негово лично имущество. Ако плащането е извършено с имущество, притежавано и от двамата съпрузи, имотът ще принадлежи неделимо и на двамата, пропорционално на съответните им приноси. Ако плащането е извършено освен с имущество от имуществената общност и с имуществото на единия или на двамата съпрузи, неделимостта се прилага пропорционално на приноса на всеки съпруг и този на имуществената общност. Системата на управление и отговорност за имуществената общност и личното имущество също е законово уредена. Когато са натрупани лични задължения, ако личното имущество на съпруга длъжник е недостатъчно, кредиторът може да поиска налагане на запор или възбрана върху имуществената общност, за което се уведомява другият съпруг. Ако той не реагира и върху имуществената общност бъде наложен запор или възбрана, се извършва принудително изпълнение, а за съпруга длъжник се смята, че е получил стойността на своя дял, когато извършва плащане със свои собствени средства или когато имуществената общност е ликвидирана. В срок от девет дни от уведомяването за запора или възбраната

обаче другият съпруг може да поиска наложените върху имуществената общност запор или възбрана да бъдат заменени от остатъка, присъден на съпруга длъжник при ликвидиране на имуществената общност. В този случай запорът или възбраната води до прекратяване и ликвидиране на имуществената общност, както и до прилагането от този момент нататък на режим на разделност.

Страната на баските: когато и двамата съпрузи живеят в долините на Биская, Арамайо или Лаудио, брачният режим се урежда от регионалния режим на универсална имуществена общност (*comunicación foral de bienes*). Когато само единият от съпрузите има регионално гражданство в долините на Биская, Арамайо или Лаудио, режимът се прилага, ако то съответства на първото общо обичайно местопребиваване на съпрузите. В противен случай се прилага режимът по мястото на сключване на брака. В други части на Страната на баските, ако няма споразумение, режимът на имуществени отношения между съпрузи е режимът на имуществена общност (*sociedad de gananciales*), предвиден в Гражданския кодекс (член 127 и сл. от Закона за регионалното гражданско право на Страната на баските (*Ley de Derecho Civil Foral del País Vasco*). Съгласно регионалния режим на универсална имуществена общност всички вещи, права и дялове — независимо от техния произход — които принадлежат на единия от съпрузите и са придобити чрез всякакви средства, се поделят поравно между съпрузите. Това се прилага както по отношение на имуществото, придобито преди брака, така и по отношение на придобитото по време на брака имущество, независимо от неговото местонахождение. Въпреки този теоретично универсален характер, обхватът на имуществената общност се променя в зависимост от причината за прекратяването. Поради това, ако бракът е прекратен поради смъртта на единия от съпрузите и има деца, родени от брака, имуществената общност е с универсален характер. Ако обаче бракът се прекратява поради смъртта на един от съпрузите, но няма деца, родени от брака, или ако бракът е прекратен по друга причина (като например развод), имуществената общност се ограничава до придобитите възмездно придобивки или имущество, с изключение както на имуществото, придобито преди брака, така и на безвъзмездно полученото имущество.

Галисия: имуществена общност (*gananciales*) (член 171 от Закона за гражданското право на Галисия (*Ley de Derecho Civil de Galicia*).

2 Как могат съпрузите да организират своя режим на имуществени отношения? Какви са формалните изисквания в този случай?

Съпрузите могат да определят своя режим на имуществени отношения по начин, който не изисква прилагане на посочените в предишния раздел допълнителни разпоредби.

За тази цел те трябва да подпишат публично предбрачно споразумение пред нотариус (членове 1280 и 1315 от Гражданския кодекс), което трябва да бъде вписано в регистъра на гражданското състояние, и в деня на подписване на споразумението нотариусът трябва да изпрати заверено електронно копие на публичния документ до съответното длъжностно лице по гражданското състояние като доказателство за регистрацията на брака (член 60 от Закона за регистъра на гражданското състояние (*Ley del Registro Civil*).

Съпрузите могат също така да изменят режима на имуществени отношения по време на брака, като се спазват същите изисквания по отношение на формата (член 1331 от Гражданския кодекс) и без това да нарушава правата на трети лица (член 1317 от Гражданския кодекс).

Същата възможност е предвидена в автономните области, които имат собствено гражданско право за браковете, уредени от това право: член 231, параграф 10 и сл. от Гражданския кодекс на Каталония; член 3 от Сборника на гражданското право на Балеарските острови за Майорка и Менорка (*capítulos*) и член 66 от Сборника на гражданското право на Балеарските острови за Ибиса и Форментера (*espolits*); член 125 и сл. от Закона за гражданското право на Страната на баските; член 171 и сл. от Закона за гражданското право на Галисия; член 185 от Регионалния правен кодекс на Арагон; член 78 и сл. от Кодекса на регионалното гражданско право на Навара.

3 Съществуват ли ограничения на свободата в организиране на режима на имуществения отношения между съпрузи?

Съпрузите са свободни да избират своя режим на имуществени отношения и могат да изберат да прилагат всеки режим, включително тези, които се уреждат от което и да е от испанските граждански законодателства (в които подробно са описани и двата режима на имуществени отношения между съпрузи, които трябва да се прилагат при липсата на споразумение, както и други режими, по отношение на които страните могат да се споразумеят), и тези, предвидени в разпоредбите на други държави. Никога обаче не трябва да бъдат включвани разпоредби, които противоречат на закона или добрите нрави или които ограничават равенството на правата, принадлежащи на всеки съпруг (член 1328 от Гражданския кодекс и член 14 от Конституцията на Испания).

4 Какви са правните последици от развода, раздялата или унищожаването на брака по отношение на режима на имуществени отношения между съпрузи?

Режимът на имуществени отношения между съпрузи се прекратява при унищожаване на брака, раздяла и развод. Това е предвидено в различните разпоредби на различните режими на имуществени отношения между съпрузи (вкл. напр. член 1392 от Гражданския кодекс във връзка с имуществената общност или член 1415 от Гражданския кодекс, уреждащ режима на участие в придобитото по време на брака).

При режими на имуществена общност за ликвидирането трябва да се следва производството, предвидено в Гражданския процесуален кодекс (*Ley de Enjuiciamiento Civil*). При тази процедура между съпрузите възниква форма на съвместно притежавано имущество, която се различава от другите режими на имуществена общност, и има специфичен правен режим, който остава в сила за времето, в което съществува общността, до получаването от всеки от съсобствениците, чрез подходящите сделки за делба при ликвидиране, на конкретен индивидуализиран дял от имуществото.

Имуществена общност (*sociedad de gananciales*) може да бъде ликвидирана съгласно нормите на членове 1392—1410 от Гражданския кодекс по взаимно съгласие в присъствието на нотариус или, при липса на такова съгласие, пред съда, като спрямо ликвидирането ще се прилага производството, предвидено в Гражданския процесуален кодекс.

Съгласно режима на разделност не е необходимо ликвидирането на режима на съпружеска имуществена общност, тъй като всеки съпруг е собственик на имуществото си. Имущество, което изначално принадлежи и на двамата съпрузи, се урежда от режим на съсобственост, който се запазва и след унищожаване на брака, раздяла или развод, без да се засягат правата на никой от съсобствениците да поиска делба на имуществото (както е при всички случаи на съсобственост).

5 Какви са последиците от смъртта на единия от съпрузите върху режима на имуществени отношения между тях?

Режимът на имуществени отношения между съпрузи се прекратява и поради смърт, както е предвидено в различните разпоредби на различните режими на имуществени отношения между съпрузи (вкл. напр. член 1392 от Гражданския кодекс във връзка с член 85 от него по отношение на имуществената общност или член 1415 от Гражданския кодекс, уреждащ режима на участие в придобитото по време на брака).

Без да се засяга нещо, което починалият съпруг може да е уредил в завещание или завет, за овдовелия съпруг са предвидени определени права в зависимост от приложимото право по отношение на наследяването. По същия начин, ако единият съпруг почине, без да е оставил завещание, другият съпруг има определени права при наследяването на своя съпруг/своята съпруга.

За да се определи приложимото гражданско право:

- В случаите, когато двойката има връзки с повече от една държава, приложимото гражданско право се определя в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС) № 650/2012. Съдържащата се в член 36 разпоредба се прилага, когато е приложимо испанското право, така че когато случаят е такъв, се прилага съществуващият Граждански кодекс или разпоредбите на автономно гражданско законодателство в зависимост от конкретната връзка, която завещателят може да е имал или не с автономна област, която има собствено гражданско право, уреждащо въпроса.

- Когато става въпрос за наследяване без чуждестранен елемент, макар че наследяването се урежда от разпоредбите на гражданското законодателство, отнасящи се до регионалното гражданство, което завещателят е имал към момента на смъртта, правата, които преживелият съпруг има по закон, се уреждат от същото право, уреждащо последиците от брака, като дяловете по закон на низходящите винаги се запазват (член 16 и член 9, параграф 8 от Гражданския кодекс).

По-долу е представен анализ на правата на преживелия съпруг с оглед на различните граждански законодателства, съществуващи в Испания, в зависимост от това дали завещателят е организирал наследството си съгласно волята си (най-често чрез завещание) или е починал, без да остави завещание.

- Ако починалият остави завещание:

Гражданският кодекс (прилага се, освен когато приложимото право е това на Арагон, Каталония, Балеарските острови, Навара, Страната на баските, Галисия), в който се установява, че минималното, на което има право преживелият съпруг, е същото, както когато съпругът почине, без да остави завещание, т.е. плодоползване върху една трета от наследството, ако има деца или низходящи. Ако има само възходящи, те имат право на плодоползване върху половината от наследството. Накрая, правото на плодоползване се равнява на две трети, в случай че няма нито възходящи, нито низходящи (член 834 и сл. от Гражданския кодекс).

Арагон: сключването на брак осигурява на всеки съпруг правото на плодоползване на преживяло лице (*usufructo de viudedad*) върху цялото имущество на първия починал от съпрузите (член 271 от Кодекса на регионалното гражданско право на Арагон). Съгласно режима на имуществена общност на Арагон това право (което е с характер на семейно, а не на наследственото право) се притежава от съпрузите, дори ако тяхното регионално гражданство впоследствие се промени, като в този случай се изключва делът по закон, установен съгласно наследственото право. Преживелият съпруг също има право на плодоползване на преживяло лице, когато към момента на смъртта починалото лице е имало регионално гражданство на Арагон.

Балеарските острови: в Майорка и Менорка универсалното право на плодоползване на преживелия съпруг се признава, ако завещателят няма живи родители. Плодоползването се равнява на две трети, ако родителите на завещателя са живи, и на половината, ако има низходящи (член 45 от Сборника на гражданското право на Балеарските острови). В Ибиса и Форментера преживелият съпруг не се смята за наследник с право на запазена част (*legitimario*).

Каталония: на овдовял съпруг, който няма достатъчно финансови средства, се предоставя една четвърт от наследството (член 452, параграф 1 от Гражданския кодекс на Каталония). По същия начин му се предоставят и други права по отношение на имуществото, принадлежащо на преживелия съпруг, без да е включено в наследственото имущество (член 231, параграф 30 от Гражданския кодекс на Каталония) и жилището. Именно в този контекст се прилага понятието за едногодишна издръжка за преживяло лице (*año de viudedad*), което се състои в правото да се запази ползването на семейното жилище и преживяло лице да се издържа за сметка на наследството на починалия в продължение на една година след смъртта на завещателя (член 231, параграф 31 от Гражданския кодекс на Каталония).

Галисия: преживелият съпруг има право на плодоползване върху половина от наследството (член 228 и сл. от Закона, уреждащ разпоредбите на гражданското право на Галисия, *Ley normas reguladoras del Derecho Civil de Galicia*).

Навара: преживелият съпруг има право на плодоползване (*usufructo de fidelidad*) върху цялото имущество и всички права на починалия преди него (при условие че към момента на смъртта последният е имал регионално гражданство на Навара), които са му принадлежали към момента на смъртта (член 253 от Новия правен кодекс на Навара).

Страната на баските: овдовелият съпруг или преживелият член на небрачен съюз има право на плодоползване върху половината от цялото имущество на завещателя, ако има низходящи. При липсата на низходящи той има право на плодоползване върху две трети от имуществото (член 52 от Закона за регионалното гражданско право на Страната на баските). Това не се прилага в долината Аяла — в общините Аяла, Амурио и Окондо, и в градовете Мендиета, Ретес де Тудела, Сантаколома и Сойогути в община Арциниега (член 89 от Закона за регионалното гражданско право на Страната на баските), в които се прилага завещателната свобода. Това не се прилага и в долините на Биская, Арамайо и Лаудио, в които се прилагат специални норми относно семейното имущество (*bienes troncales*) (член 61 и сл. от Закона за регионалното гражданско право на Страната на баските).

- Ако починалият не е изготвил завещание (наследяване при отсъствие на завещание):

Граждански кодекс (прилага се, освен ако приложимото право не е това на Арагон, Каталония, Балеарските острови, Навара, Страната на баските, Галисия): овдовелият съпруг има право на плодоползване върху една трета от наследството, ако има деца или низходящи, върху половината от наследството, ако има само възходящи, и той се определя за единствен наследник, ако няма нито възходящи, нито низходящи (член 834 и сл. и член 944 от Гражданския кодекс).

Арагон: овдовелият съпруг наследява имуществото, което не трябва да бъде върнато на възходящите дарители (*bienes no troncales*), след възходящите, без да се засяга правото на плодоползване на преживялото лице, посочено при наследяване по завещание, което винаги се запазва (член 517 от Регионалния правен кодекс на Арагон). Имуществото, което трябва да бъде върнато на възходящите дарители, включва имущество, което е останало в дома или семейството на завещателя две поколения непосредствено преди неговото, независимо от произхода на имуществото и средствата за неговото придобиване, както и имуществото, което завещателят е получил безвъзмездно от възходящи роднини или роднини по съребрена линия до шеста степен. Това имущество се прехвърля на определени роднини (роднини, на които трябва да бъде върнато имущество — *parientes troncales*), посочени в член 526 от Регионалния правен кодекс на Арагон.

Балеарските острови: прилагат се разпоредбите на Гражданския кодекс (посочен по-горе), а в Майорка и в Менорка овдовелият съпруг се ползва най-малко от универсално право на плодоползване, ако няма родители, на плодоползване върху две трети от имуществото, ако родителите на завещателя са живи, и на плодоползване върху половината от имуществото, ако има низходящи.

Каталония: ако няма низходящи, овдовелият съпруг наследява цялото имущество, включено в наследството, преди възходящите на починалия (член 441, параграф 2 и член 442, параграф 3 от Гражданския кодекс на Каталония). Ако овдовелият съпруг дели наследството с децата на завещателя или техните низходящи, той има правото на универсално плодоползване върху наследството (член 441, параграф 2 и член 442, параграф 3 от Гражданския кодекс на Каталония).

Галисия: прилага се същият режим като този в Гражданския кодекс (член 267 от Закона, уреждащ разпоредбите на гражданското право на Галисия).

Навара: съпругът наследява имуществото, което не трябва да бъде върнато на възходящите дарители, след братята и сестрите и възходящите. По отношение на имуществото, което трябва да бъде върнато на възходящите дарители, съпругът има право на плодоползване върху цялото имущество и всички права на починалия преди него съпруг (при условие че към момента на смъртта последният е имал регионално гражданство на Навара), които са му принадлежали към момента на неговата смърт (член 304 и сл. от Новия правен кодекс на Навара).

Страната на баските: що се отнася до имуществото, което трябва да бъде върнато на възходящите дарители, двамата съпрузи или членове на небрачното партньорство са наследници единствено по отношение на недвижимо имущество, придобито от съпрузите по време на брака (член 66

от Закона за регионалното гражданско право на Страната на баските). При липсата на низходящи преживелият съпруг наследява имуществото, което трябва да бъде върнато на възходящите дарители (член 110 и сл. от Закона за регионалното гражданско право на Страната на баските).

6 Кой орган е компетентен да се произнесе по случай, свързан с режима на имуществени отношения между съпрузи?

Компетентен е първоинстанционният съд (*Juzgado de Primera Instancia*), който разглежда или е разглеждал производството за унищожаване на брака или за раздяла или бракоразводното производство или пред който се предявяват или са били предявени искове за прекратяване на режима на имуществени отношения между съпрузи на всяко от предвидените в гражданското законодателство основания (член 807 от Гражданския процесуален кодекс).

В съдебните райони, в които има специализирани съдилища по семейно право, те провеждат производството за прекратяване и ликвидиране на имуществения режим, дори ако производството не е резултат от предшестващо производство за унищожаване на брака или за раздяла или бракоразводно производство.

7 Какви са последиците от имуществения режим между съпрузи за правоотношенията между единия от съпрузите и трети лица?

По принцип и съгласно общата гражданска система в член 1373 от Гражданския кодекс се предвижда, че всеки съпруг отговаря за собствените си задължение по отношение на трети лица с личното си имущество. Ако личното имущество е недостатъчно за погасяване на задълженията, кредиторът (трето лице) може да поиска налагане на запор ли възбрана върху имуществената общност. Съпругът, който не е длъжник, може обаче да поиска общото имущество да бъде заменено от дела на съпруга длъжник в имуществената общност, като в този случай налагането на запор или възбрана води до прекратяване на имуществената общност.

Разпоредба с подобен обхват е включена в Гражданския процесуален кодекс за целите на принудителното изпълнение, когато задължението е лично, но независимо от това отговорността трябва да се поеме от имуществената общност.

По-специално е предвидено (член 1365 от Гражданския кодекс) имуществената общност да се използва за плащане на задължения към кредитора (трето лице), натрупани от един от съпрузите: 1) при упражняването на „власт в рамките на семейството“ или при управлението на имуществената общност или разпореждането с нея, което по закон или по договор се възлага на него; и 2) при редовното упражняване на неговата професия, художествена или търговска дейност или при редовните дейности по управление на личното му имущество.

В Търговския кодекс (*Código de Comercio*) има подобни разпоредби за случаи, при които единия от съпрузите е търговец.

Освен ако в предбрачното споразумение не е предвидена специална разпоредба, за обременяването с тежести или разпореждането със съвместно притежаваното имущество се изисква съгласието и на двамата съпрузи. Ако разпореждането се извършва безвъзмездно (напр. дарение), то се обявява за нищожно, ако се извършва само от единия съпруг.

Независимо от това в интерес на сигурността на търговията в Гражданския кодекс се посочва, че действията по управление на имущество и разпореждане с парични средства или ценни книжа са валидни, когато се извършват от съпруга, на чието име са регистрирани и който ги притежава.

Що се отнася до вписан недвижим имот, за да може имотът да се впише на името на сключило брак лице, както и да се впише придобитото право във връзка с настоящите или бъдещите права върху имуществената общност, трябва името на съпруга и режимът на имуществени отношения между съпрузи да бъдат посочени, за да може третите лица, които правят справка в регистъра, да узнаят за тези факти. Ако регистърът не съдържа информация в този смисъл, третото добросъвестно лице, което придобива възмездно имущество от лице, вписано в регистъра като имащо право да извърши прехвърлянето, запазва собствеността върху така придобития имот.

8 Кратко описание на процедурата за разпределение, включително разделянето, разпределянето и ликвидирането на режима на имуществените отношения между съпрузи в тази държава членка.

Процедурата се урежда в член 806 и сл. от Гражданския процесуален кодекс. Тя включва следните етапи:

а) Изготвяне на опис на имуществото, включено в имуществената общност.

Това може да се извърши едновременно с производството за унищожаване на брака или за раздяла или бракоразводното производство или прекратяването на режима на имуществени отношения между съпрузи, дори ако на практика то започва, след като бъде постановено окончателното решение за прекратяване на режима.

Искането трябва да включва предложен опис. Необходимо е явяване пред съдебен секретар (*Letrado de la Administración de Justicia*), при което се иска общ опис въз основа на предложението. Ако има спор по отношение на дадена вещ, изслушването се провежда пред съдия, който трябва да се произнесе с подлежащо на обжалване решение.

б) Ликвидиране.

За да започне този етап, решението за прекратяване на режима на имуществени отношения между съпрузи трябва да бъде окончателно. Етапът започва с предложение за ликвидиране и явяване пред съдебния секретар с цел съпрузите да постигнат споразумение относно плащането на обезщетение и дължимото на всеки съпруг възстановяване, както и пропорционалната делба на остатъка чрез определяне на партиди.

Ако не бъде постигнато споразумение, се назначава разпределител на имуществото, който да извърши операциите по делбата. След като бъде направено предложение, съпрузите могат да го приемат или да го отхвърлят. В последния случай несъгласието се решава чрез постановяване на подлежащо на обжалване съдебно решение.

в) Прехвърляне на имуществото и вписване в имотния регистър.

След като операциите по ликвидиране са окончателно одобрени и са създадени партиди, съдебният секретар отговаря за прехвърлянето на имуществото и изпращането на документи за право на собственост на всеки съпруг.

Освен тази процедура има и друга, по-опростена процедура, при която ликвидирането се извършва по взаимно съгласие на съпрузите или между преживелия съпруг и наследниците на починалия преди него съпруг съгласно нормите на Гражданския кодекс и пред нотариус.

И в двата случая, ако в подлежащото на ликвидиране имущество има недвижим имот, в имотния регистър може да бъде вписан препис от протокола за одобряване на операциите по делбата, съдебното решение за установяване на делба на имуществото или нотариално заверения публичен документ за ликвидиране на имуществената общност.

9 Каква е процедурата и документите или информацията, които обикновено се изискват за целите на регистрацията на недвижима собственост?

Актове и договори, свързани със собственост и други вещни права върху недвижим имот, могат да бъдат вписани в имотния регистъра. Те трябва да бъдат официално признати в публичен документ, който се подава в регистъра, в чийто район на действие се намира недвижимият имот, като бъдат платени съответните данъци и такси.

За да има действие по отношение на трети лица, документът трябва да е заверен и да бъде придружен от удостоверение от регистъра на гражданското състояние на Испания (ако бракът е регистриран там), с което се признава прекратяването на режима на имуществени отношения между съпрузи. Ако оригиналът на документа е издаден извън страната, той трябва да бъде надлежно легализиран и, при условие че е необходимо за регистъра, да бъде преведен. Този режим не е приложим за документи и съдебни решения, попадащи в обхвата на европейските регламенти, които циркулират съгласно съответните разпоредби.

Последна актуализация: 01/02/2023
Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държвата-членка, отговорна за тази страница.

Режими на имуществени отношения - Франция

1 Има ли законов режим на имуществени отношения между съпрузи в тази държава членка? В какво се състои той?

Под режим на имуществени отношения между съпрузи се разбира съвкупността от правни норми, уреждащи имуществените отношения на съпрузите помежду им и с трети лица. Той определя приложимите за съпрузите правила по отношение на правомощията и собствеността върху имуществото по време на прилагането на режима или при прекратяването му вследствие на смърт или развод.

Ако съпрузите не са избрали режим на имуществени отношения чрез брачен договор, те се подчиняват на законоустановения режим на общност на придобитото след сключване на брака имущество (*communauté réduite aux acquêts*), уреден в член 1401 и следващите от Гражданския кодекс (*Code civil*).

При тази законоустановена общност се разграничават три групи активи: активите, които са индивидуална собственост на всеки един от съпрузите, и активите, притежавани съвместно от съпрузите.

Всички активи, притежавани от съпрузите преди брака, и тези, получени по наследство, дарение или завет по време на брака (член 1405 от Гражданския кодекс), остават индивидуална собственост. Някои лични вещи (например дрехи, обезщетение за телесна повреда или неимуществени вреди и др.), посочени в член 1404 от Гражданския кодекс, също остават индивидуална собственост. Имуществото, придобито в качеството на прилежаща вещ или в замяна на индивидуално имущество, също представлява индивидуално имущество (членове 1406 и 1407 от Гражданския кодекс).

Общността, от друга страна, се състои от активите, придобити заедно или поотделно от съпрузите по време на брака, включително техните доходи и заплати. В член 1402 от Гражданския кодекс се съдържа също така презумпция за имуществена общност, според която всеки актив, за който не може да бъде доказано, че е индивидуална собственост, следва да бъде класифициран като общо имущество, придобито след сключване на брака.

По принцип всеки съпруг има право да управлява или да се разпорежда с общите активи самостоятелно (член 1421 от Гражданския кодекс). Съгласието на двете страни обаче е необходимо за повечето сериозни действия, като например безвъзмездни разпоредителни действия, прехвърляне и учредяване на *вещни* права върху недвижим имот, нематериални активи, непрехвърлими ценни книги и т.н. (членове 1422 и 1424 от Гражданския кодекс).

2 Как могат съпрузите да организират своя режим на имуществени отношения? Какви са формалните изисквания в този случай?

Що се отнася до основните правила, споразуменията за имуществените отношения между съпрузи по принцип не подлежат на никакви ограничения. В член 1387 от Гражданския кодекс се предвижда, че „законът урежда брачните отношения, свързани с имуществото, само при липса на специални споразумения, каквито съпрузите могат да сключат както сметнат за подходящо, при условие че не нарушават добрите нрави или предвидените по-долу разпоредби“.

Следователно съпрузите са свободни да избират режима на своите имуществени отношения, при условие че спазват императивните норми на първичния режим, съдържащи се в член 212 и следващите от Гражданския кодекс.

Гражданският кодекс предвижда няколко възможни вида договорен режим: договорна имуществена общност (например пълна имуществена общност, уредена в член 1526 от Гражданския кодекс), разделност на имуществото (член 1536 и следващите от Гражданския кодекс) или дял в придобитото след сключване на брака имущество (член 1569 и следващите от Кодекса).

Що се отнася до формалните изисквания, за да бъдат действителни, споразуменията за имуществени отношения между съпрузите трябва да бъдат съставени в нотариална форма преди сключването на брака (членове 1394 и 1395 от Гражданския кодекс). Те могат да бъдат изменяни с нотариален акт по същата процедура в съответствие с условията на член 1397 от Гражданския кодекс. След влизането в сила на Закон № 2019-222 от 23 март 2019 г. за програмирането за периода 2018—2022 г. и реформата на съдебната система (*loi no 2019-222 du 23 mars 2019 de programmation 2018-2022 et de réforme pour la justice*) вече е възможно да се промени режимът на имуществени отношения между съпрузите, без да се изчаква изтичането на двугодишен срок и по принцип вече не се изисква съдебно потвърждение на промяната на режима (освен ако няма възражения от страна на кредитори или пълнолетни деца).

3 Съществуват ли ограничения на свободата в организиране на режима на имуществения отношения между съпрузи?

Принципът на свободно договаряне на споразуменията за имуществени отношения между съпрузите се ограничава от императивните норми на първичния режим, които са приложими за всички режими без разграничение.

Те се съдържат в член 212 и следващите от Гражданския кодекс. Сред тях са по-специално разпоредбите за защита на семейното жилище (член 215, параграф 3), правилата за приноса към разходите на домакинството (член 214) и солидарната отговорност за дълговете на домакинството (член 220).

4 Какви са правните последици от развода, раздялата или унищожаването на брака по отношение на режима на имуществени отношения между съпрузи?

В случай на развод, съдебна раздяла или унищожаване на брака режимът на имуществени отношения се прекратява и ликвидира.

Ликвидацията на режима на имуществени отношения между съпрузи е процес, който се извършва пред нотариус, при което се определят и оценяват активите и задълженията на всеки от съпрузите.

Използването на нотариус обаче не е задължително, когато няма недвижим имот, който да подлежи на подялба.

Причините за прекратяване на имуществената общност са посочени в член 1441 от Гражданския кодекс: смърт на един от съпрузите, презумпция за смърт на един от съпрузите, развод, съдебна раздяла, разделяне на имуществото или промяна на режима на имуществени отношения между съпрузите.

Що се отнася до датата, на която разводът влиза в сила, в случай на развод по взаимно съгласие бракът се прекратява на датата, на която споразумението за развод, сключено с частен акт, заверен от адвокатите, придобива изпълнителна сила. В случай на съдебно бракоразводно производство това е датата, на която решението за развод става окончателно.

5 Какви са последиците от смъртта на единия от съпрузите върху режима на имуществени отношения между тях?

Смъртта на единия от съпрузите води до прекратяване на режима на имуществени отношения между съпрузите. Този режим се прекратява на датата на настъпване на смъртта както за отношенията между съпрузите, така и за тези с трети лица. По отношение на двойките, сключили брак съгласно законоустановения режим на имуществена общност, член 1441 от Гражданския кодекс предвижда, че общността се прекратява със смъртта на единия от съпрузите.
Когато почине сключило брак лице, е необходимо двойно ликвидиране: първо се прекратява режимът на имуществени отношения между съпрузите, а след това се урежда наследството.
Съгласно член 763 от Гражданския кодекс, ако преживелият съпруг е използвал като основно жилище имот, който е собственост на двамата съпрузи или който изцяло попада в наследствената маса, той има правото да ползва безплатно имота в продължение на една година. Това е последица от брака.

6 Кой орган е компетентен да се произнесе по случай, свързан с режима на имуществени отношения между съпрузи?

По отношение на режимите на имуществени отношения между съпрузи е компетентен съдията по семейни дела (*juge aux affaires familiales, JAF*) (Закон № 2009-506 от 12 май 2009 г. относно опростяването на правото (*loi n°2009-506 du 12 mai 2009 sur la simplification du droit*), Декрет № 2009-1591 от 17 декември 2009 г. относно производствата пред съдията по семейни дела, свързани с режимите на имуществени отношения и съсобствеността (*décret n° 2009-1591 du 17 décembre 2009 relatif à la procédure devant le juge aux affaires familiales en matière de régimes matrimoniaux et d'indivisions*), Циркулярно писмо CIV/10/10 от 16 юни 2010 г. относно правомощията на съдията по семейни дела по отношение на ликвидацията (*circulaire CIV/10/10 du 16 juin 2010 sur les compétences du juge aux affaires familiales en matière de liquidation*).
При развод по взаимно съгласие без участие на съда споразумението между съпрузите е под формата на частен документ, заверен от адвокатите, като оригиналният документ се депозира при нотариус (член 229-1 от Гражданския кодекс). При развод по взаимно съгласие режимът на имуществени отношения между съпрузите следва да бъде прекратен в момента на развода. Споразумението трябва да съдържа декларация за уреждане (ликвидиране) на имуществените отношения, която трябва да бъде нотариално вписана, когато ликвидацията е свързано с имущество, което подлежи на регистрация в имотен регистър (по-специално недвижима собственост) (член 229-3 от Гражданския кодекс). В този случай участват нотариус и двама адвокати.
Като общо правило трябва да се използва нотариус за ликвидация на режим на имуществени отношения, когато ликвидацията засяга поне един имот, за който се изисква регистрация в имотен регистър.
В съда се решават само случаи, които са спорни или за които не е постигнато споразумение.

7 Какви са последиците от имуществения режим между съпрузи за правоотношенията между единия от съпрузите и трети лица?

Отношенията между съпрузите и трети лица се уреждат с член 220 от Гражданския кодекс, който е разпоредба на първичното право, приложима независимо от имуществения режим между съпрузите. Този член определя принципа на солидарна отговорност на съпрузите по отношение на задълженията на домакинството: „Всеки съпруг може да сключва самостоятелно договори, свързани с издръжката на домакинството или образованието на децата. Всяко поето по този начин задължение обвързва солидарно и двамата съпрузи. Солидарната отговорност обаче не се прилага по отношение на разходи, които са явно прекомерни с оглед на начина на живот на домакинството, полезността или безполезността на сделката или добросъвестността или недобросъвестността на договарящото трето лице. Тя също така не се прилага, ако тези задължения не са възникнали със съгласието на двамата съпрузи за покупка на изплащане или заеми, освен ако не става въпрос за малки суми, необходими за ежедневни нужди, и кумулативният размер на сумите в случай на множество кредити не е очевидно прекомерен с оглед на начина на живот на домакинството“.
Съгласно член 1413 от Гражданския кодекс при законоустановения режим на имуществена общност кредиторите по принцип могат да предявят иск за изплащане на дългове, за които двойката отговаря с общата собственост.
Върху възнагражденията и заплатите на единия съпруг обаче може да бъде наложен запор от кредиторите на другия съпруг само ако дългът е поет за издръжка на домакинството или образованието на децата в съответствие с член 220 от Гражданския кодекс (член 1414 Граждански кодекс).
Общата собственост също така не се обвързва, когато единият от съпрузите учреди гаранция или вземе заем самостоятелно. В такива случаи без изричното съгласие на другия съпруг се обвързват само индивидуалните активи и доходи на договарящия съпруг (член 1415 от Гражданския кодекс).

8 Кратко описание на процедурата за разпределение, включително разделянето, разпределянето и ликвидирането на режима на имуществените отношения между съпрузи в тази държава членка.

При ликвидацията на съпружеската собственост е необходимо да се определят различните групи активи (индивидуална и обща собственост, взаимни прихващания и дългове между съпрузите, активи и задължения). Ако има имуществена маса, която трябва да бъде разделена, тя се разделя, за да може имуществото и активите да се разпределят между съпрузите.
При режим на общност на придобитото след сключване на брака имущество принципът е, че общността се разделя наполовина между съпрузите. В брачния си договор обаче страните могат да се споразумеят за различна, неравномерна подялба.
Делбата на общото имущество може да бъде извършена по взаимно съгласие или по съдебен ред. При подялба по взаимно съгласие се изготвя споразумение за делба между съпрузите. Това става под формата на нотариален акт, ако се отнася до имущество, за което се изисква регистрация в имотен регистър. Подялбата се извършва по съдебен ред, ако страните не успеят да постигнат споразумение за ликвидацията или разпределянето на имуществото. Съдията ще се произнесе по молбите за продължаващо съвместно притежание или преференциално разпределение (член 831 от Гражданския кодекс).
Независимо дали делбата се извършва по взаимно съгласие, или по съдебен ред, процесът завършва с разделяне на части в съответствие с принципа на равно разделение, основан на равна стойност. По този начин на всеки от получателите се разпределя собственост на стойност, равна на неговите права в съсобствеността. Ако съставът на масата е такъв, че е невъзможно да се създадат части с равна стойност, неравенството се компенсира чрез изравнително плащане. Някои активи могат също така да бъдат преференциално разпределени към дела на един от получателите.
Делбата има декларативно действие; с други думи, посредством правна фикция се счита, че всеки от съпрузите винаги е притежавал имуществото, включено в неговия дял, и никога не е притежавал останалата част от имуществото, предмет на делбата.

9 Каква е процедурата и документите или информацията, които обикновено се изискват за целите на регистрацията на недвижима собственост?

В случай на подялба по взаимно съгласие на собственост, която подлежи на регистрация в имотен регистър (с други думи, недвижима собственост), актът за ликвидация и делба трябва да бъде изготвен в нотариална форма.
В член 710-1 от Гражданския кодекс се предвижда, че „за да се даде ход на формалностите по имотната регистрация, всеки акт или право трябва да се основава на нотариално заверен акт, приет от нотариус, практикуващ във Франция, съдебно решение или автентичен документ от административен орган“.

Следователно съпрузите трябва първо да заплатят такса от 2,5 %, изчислена въз основа на нетната стойност на поделените активи, и второ — хонорарите и възнагражденията на нотариуса.

Последна актуализация: 09/03/2022

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Режими на имуществени отношения - Италия

1 Има ли законов режим на имуществени отношения между съпрузи в тази държава членка? В какво се състои той?

Режимът на имуществени отношения между съпрузите в Италия е законоустановената имуществена общност, предвидена в член 177 и сл. от Гражданския кодекс.

Съгласно законоустановената имуществена общност имуществото, придобито съвместно или поотделно от съпрузите по време на брака, с изключение на придобитото във връзка с лично имущество, попада в обхвата на режима на имуществената общност.

За лично имущество на единия съпруг се счита следното имущество:

1) имущество, което вече е принадлежало на съпрузите преди датата на сключване на брака;

2) имущество, получено по дарение или по наследство след датата на сключване на брака;

3) имущество, което служи за строго лично ползване на всеки от съпрузите;

4) имущество, от което единият съпруг се нуждае за упражняване на своята професия;

5) имущество, получено като обезщетение за вреди, както и всяка пенсия, свързана с частична или пълна загуба на работоспособност;

6) имущество, придобито със средствата от прехвърляне или замяна на лично имущество, при условие че това е изрично посочено в момента на придобиването.

Следното имущество също попада в обхвата на режима на имуществената общност:

1) доходите на всеки от съпрузите, които са получени и не са изразходвани към момента на прекратяване на имуществената общност;

2) приходите от отделните дейности на всеки от съпрузите, ако не са изразходвани към момента на прекратяване на имуществената общност;

3) всички предприятия, управлявани съвместно от съпрузите и установени след датата на сключване на брака.

Двамата съпрузи отговарят разделно за управлението на имуществената общност и процесуалното представителство във връзка с актове, свързани с имуществената общност, докато за действията по извънредно управление те са солидарно отговорни.

Имуществото, попадащо в обхвата на законоустановения режим на имуществена общност, се разделя чрез обособяване на активите и пасивите в равни дялове.

2 Как могат съпрузите да организират своя режим на имуществени отношения? Какви са формалните изисквания в този случай?

Съпрузите могат да сключат различно споразумение, което трябва да бъде под формата на публичен акт, за да бъде действително.

Ако бъде избран режимът на имуществена разделност, това решение може да бъде декларирано и в акта за сключен брак.

Съпрузите могат да се споразумеят за създаването на капиталов фонд, като заделят определени движими или недвижими активи, вписани в публични регистри, или кредитни инструменти, за задоволяване на потребностите на своето семейство (член 167 от Гражданския кодекс).

Фондът може да бъде създаден само от единия или и от двамата съпрузи посредством публичен акт. Фондът може също така да бъде създаден от трето лице чрез публичен акт или завещание.

Собствеността върху фонда и управлението му се уреждат от правилата за законоустановения режим на имуществена общност (член 168 от Гражданския кодекс).

3 Съществуват ли ограничения на свободата в организиране на режима на имуществения отношения между съпрузи?

Съпрузите не могат да решат по общ начин имуществените им отношения да се уреждат изцяло или частично от закони, които не се прилагат спрямо тях, нито от обичаи, а трябва изрично да декларират съдържанието на споразуменията, предназначени да уреждат тези отношения (член 161 от Гражданския кодекс).

Всяко споразумение, което има за цел създаването на зестра, е недействително при всички случаи (член 166-*bis* от Гражданския кодекс).

Ако съпрузите решат да изменят законоустановения режим на имуществена общност по взаимно съгласие, следното имущество не може да бъде включено в този режим:

1) имущество, което служи за строго лично ползване;

2) имущество, от което единият съпруг се нуждае за упражняване на своята професия;

3) имущество, получено като обезщетение за вреди;

4) всяка пенсия, свързана с частична или пълна загуба на работоспособност.

Освен това не може да има изключения от правилата за законоустановения режим на имуществена общност по отношение на управлението на имуществото и равенството на дяловете.

4 Какви са правните последици от развода, раздялата или унищожаването на брака по отношение на режима на имуществени отношения между съпрузи?

Разводът, раздялата или унищожаването на брака ще доведат до прекратяване на законоустановената имуществена общност.

5 Какви са последиците от смъртта на единия от съпрузите върху режима на имуществени отношения между тях?

Смъртта ще доведе до прекратяване на имуществената общност.

6 Кой орган е компетентен да се произнесе по случай, свързан с режима на имуществени отношения между съпрузи?

Съдебният орган е компетентен в съответствие с общите правила.

7 Какви са последиците от имуществения режим между съпрузи за правоотношенията между единия от съпрузите и трети лица?

Задълженията, поети от единия от съпрузите преди датата на сключване на брака, не се прилагат спрямо имуществото, попадащо в обхвата на законоустановения режим на имуществена общност, като същото важи и за задълженията, свързани с дарения и наследства, получени от съпрузите по време на брака, които не попадат в обхвата на режима на имуществена общност (членове 187 и 188 от Гражданския кодекс).

В случай че дължимите на кредиторите суми не могат да бъдат уредени с лично имущество, задълженията, поети от единия от съпрузите след датата на сключване на брака във връзка с извършването на действия извън хода на обичайната дейност, без необходимото съгласие на другия съпруг, се прилагат спрямо имуществото, попадащо в обхвата на законоустановения режим на имуществена общност (член 189 от Гражданския кодекс).

Когато дължимите суми не могат да бъдат уредени с имущество в режим на имуществена общност, кредиторите могат като алтернатива да предприемат действия във връзка с личното имущество на всеки от съпрузите до размера на половината от вземането (член 190 от Гражданския кодекс).

8 Кратко описание на процедурата за разпределение, включително разделянето, разпределянето и ликвидирането на режима на имуществените отношения между съпрузи в тази държава членка.

Имуществото, попадащо в обхвата на законоустановения режим на имуществена общност, се разделя чрез обособяване на активите и пасивите в равни дялове. С оглед на потребностите и упражняването на родителските права върху лицата на издръжка съдът, който извършва това разделяне, може да предостави на единия съпруг право на плодоползване върху част от имуществото, принадлежащо на другия съпруг (член 194 от Гражданския кодекс).

По време на разделянето съпрузите имат право да събират всякакво движимо имущество, принадлежало на всеки от тях преди датата на имуществената общност или получено в периода на имуществена общност под формата на наследство или дарение.

Ако движимото имущество, което трябва да бъде събрано, не може да бъде открито, съпрузите могат да поискат сума, съответстваща на стойността на това имущество, като представят доказателство за неговата стойност, включително чрез позоваване на обичайната му стойност, освен ако такова имущество липсва, тъй като е било използвано или изгубено, или по някаква друга причина, която не може да се вмени във вина на другия съпруг (член 196 от Гражданския кодекс).

9 Каква е процедурата и документите или информацията, които обикновено се изискват за целите на регистрацията на недвижима собственост?

Всички договори за прехвърляне на собствеността върху недвижими имоти и, в по-общ план, всички актове, с които се учредяват, прехвърлят или изменят вещни права върху недвижими имоти, трябва да бъдат вписани в съответния имотен регистър. За закупуването на недвижими имоти, попадащи в обхвата на законоустановения режим на имуществена общност, не е предвидено освобождаване от това правило.

Всяко лице, поискало справка, трябва да уведоми Службата по вписванията, в два екземпляра, за имуществения режим на страните — ако са сключили брак — в съответствие с декларацията, направена в акта, или удостоверението от длъжностното лице по гражданското състояние, което е вписало режима на имуществените отношения в полето на акта за сключване на граждански брак, както и да представи препис от документа за собственост.

Други споразумения, касаещи отношенията между съпрузи, по силата на които например конкретни недвижими имоти, индивидуална собственост на единия от съпрузите, преминават в режим на имуществена общност или се създава капиталов фонд за недвижимо имущество, също подлежат на вписване в имотния регистър.

Последна актуализация: 21/12/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Режими на имуществени отношения - Малта

1 Има ли законов режим на имуществени отношения между съпрузи в тази държава членка? В какво се състои той?

Малтийската държава предлага на страните, които желаят да сключат брак съгласно малтийското право, свободата да избират режима, който ще урежда имуществените им отношения. Основният режим на имуществени отношения в Малта обаче е режимът на съпружеска имуществена общност. Този режим функционира по силата на закона при всеки брак, освен когато страните, които вече са сключили брак или предстои да сключат брак, решат, че техният режим на имуществени отношения ще се урежда от друг режим, който не противоречи на духа на малтийското право, чрез публичен акт. Освен режима на съпружеска имуществена общност, други съществуващи видове режими на имуществени отношения в Малта са режимът на разделност и режимът на общността на самостоятелно управляваното имущество.

Режимът на съпружеска имуществена общност като законов режим на имуществени отношения в Малта предвижда, че всичко, придобито от страните след сключване на брака, ще представлява част от тази съпружеска имуществена общност, и следователно принадлежи в равни дялове и на двете страни. В малтийското право изрично се посочва какво представлява част от съпружеската имуществена общност, като се изключват дарения, наследства и личното имущество на всяка страна.

Режимът на разделност като режим, който страните могат да изберат вместо съпружеската имуществена общност, предвижда, че всяка страна има правото да упражнява абсолютен контрол върху имущество, придобито преди и след сключване на брака, и да управлява това имущество, без да се изисква съгласието на другата страна.

Режимът на общността на самостоятелно управляваното имущество като друг режим, който страните могат да изберат вместо режима на съпружеска имуществена общност, предвижда, че всеки съпруг има правото да придобива, запазва и управлява придобитото на негово име имущество като негова изключителна собственост. При този режим обаче за съпрузите няма пречки да придобиват общо имущество, което след това ще бъде управлявано съвместно.

2 Как могат съпрузите да организират своя режим на имуществени отношения? Какви са формалните изисквания в този случай?

По отношение на режима на съпружеска имуществена общност общото правило е, че и двамата съпрузи са задължени да уреждат и да управляват съвместно своята съпружеска имуществена общност. По отношение на този конкретен режим обаче в малтийското право се прави разграничение между обичайно управление, тоест онези действия, които могат да се извършват само от единия от съпрузите, и извънредно управление, тоест онези действия, които трябва да се извършват съвместно от двамата съпрузи. В малтийското право са посочени само действия по извънредно управление и всичко, което не е изрично посочено в правото, трябва да се счита за действие по обичайно управление.

Следователно формалното изискване, което винаги следва да се спазва във връзка с функционирането на режима на съпружеска имуществена общност, е съгласието и на двамата съпрузи. Когато страните не са дали съгласието си по отношение на прехвърляне или учредяване на вещно или лично право върху недвижимо или движимо имущество, актът може да бъде анулиран по искане на страната, която е не е дала съгласието си.

По отношение на режима на разделност общото правило е, че всеки от съпрузите има правото да урежда и да управлява имуществото на негово име без съгласието на другия съпруг.

По отношение на режима на общността на самостоятелно управляваното имущество общото правило е, че когато съпруг избере да придобие сам имущество, той не би трябвало да получи предварително съгласието на другия съпруг и придобиващият съпруг ще има правото да урежда и управлява сам въпросното придобито имущество. От друга страна, когато и двамата съпрузи придобиват нещо заедно, и двамата трябва да са дали съгласието си и следователно и двамата ще имат правото да уреждат и управляват заедно въпросното придобито имущество.

3 Съществуват ли ограничения на свободата в организиране на режима на имуществения отношения между съпрузи?

Когато е избран **режимът на съпружеска имуществена общност**, съпрузите са задължени да правят всичко заедно. Следователно те нямат свободата да решават по какъв начин да уреждат и управляват имуществото, с изключение на тези действия по обичайно управление, които не изискват тяхното общо съгласие.
От друга страна, когато е избран **режимът на разделност**, всеки съпруг е свободен да действа по отношение на имуществото на негово име по начин, който смята за удачен, без каквато и да е намеса от страна на другия съпруг.
По отношение на **режима на общността на самостоятелно управляваното имущество**, когато даден съпруг придобие имущество без съгласието на другия съпруг, той има свободата да урежда режима без каквито и да е ограничения. Ако обаче покупка е направена от името на двама съпрузи, въпросните съпрузи не могат да правят самостоятелно каквото желаят, а трябва да действат съвместно.

4 Какви са правните последици от развода, раздялата или унищожаването на брака по отношение на режима на имуществени отношения между съпрузи?

Докато е в действие режимът на съпружеска имуществена общност, в закона ясно се предвижда, че този режим започва да функционира от деня на сключване на брака и приключва веднага щом бракът бъде прекратен, което става чрез развод. Освен това в закона се предвижда, че в случай на лична раздяла може да се поиска съдебна делба на имуществото.
При случаи, отнасящи се до режима на общността на самостоятелно управляваното имущество, в закона се предвижда, че този режим ще приключи, наред с другото, при прекратяване на брака или лична раздяла.
В случай че бракът се урежда от режима на разделност, всеки съпруг, чийто брак е приключил, независимо дали поради законна раздяла или унищожаване, продължава да урежда и управлява имуществото, придобито съответно на негово име.
Следователно последиците от развода, раздялата или унищожаването, отнасящи се до режима на имуществени отношения, се изразяват в делбата на всичко, придобито между съпрузите, чрез споразумение по взаимно съгласие или чрез решение на компетентния съд.

5 Какви са последиците от смъртта на единия от съпрузите върху режима на имуществени отношения между тях?

При смъртта на единия от съпрузите режимът на имуществени отношения приключва и започват да се прилагат законите за наследството на Малта, така че имуществото на починалия съпруг се поделя между наследниците. Основният фактор, който трябва да бъде взет предвид, е дали починалата страна е оставила завещание или не.

6 Кой орган е компетентен да се произнесе по случай, свързан с режима на имуществени отношения между съпрузи?

Компетентният орган, който разглежда въпроси, свързани с режимите на имуществени отношения, е семейното отделение на Гражданския съд.

7 Какви са последиците от имуществения режим между съпрузи за правоотношенията между единия от съпрузите и трети лица?

След като режимът на имуществени отношения между съпрузите започне да функционира, той води до правоотношения между съпрузите и трети страни, когато случаят е такъв. Трети страни имат правото да упражняват законовите си права срещу двамата съпрузи съвместно или срещу всеки от тях според случая и в зависимост от това с кого са сключили договор или от кого е натрупано задължение.

8 Кратко описание на процедурата за разпределение, включително разделянето, разпределянето и ликвидирането на режима на имуществените отношения между съпрузи в тази държава членка.

Обикновено процедурата по делба на имуществото се извършва на етапа, на който съпрузите инициират производство за раздяла или бракоразводно дело. Тези видове процедури изискват съпрузите да започнат процедура по медиация, преди да се обърнат към компетентния съд. Ако медиацията е успешна, съпрузите могат да се разделят по взаимно съгласие, като в този случай те се споразумяват относно реципрочните си права, относно правата върху техните деца и относно подялбата на съпружеската имуществена общност чрез публичен акт, който впоследствие се проучва подробно от компетентния съд, за да се гарантира запазването на баланса между правата на съпрузите. След одобрението от компетентния съд, този договор се заверява нотариално и се вписва, за да има действие по отношение на всички законови цели, включително по отношение на трети страни.
Ако процедурата по медиация не е успешна и страните не стигнат до споразумение по взаимно съгласие, те трябва да инициират съдебно производство пред компетентния съд, в рамките на което да поискат прекратяване на режима на съпружеска имуществена общност, за да може въпросното имущество да бъде поделено между тях. Когато решението на компетентния съд придобие силата на присъдено нещо, посоченото решение се вписва, за да има действие по отношение на всички законови цели, включително по отношение на трети страни.

9 Каква е процедурата и документите или информацията, които обикновено се изискват за целите на регистрацията на недвижима собственост?

За да е възможно да се впише недвижим имот в Малта, нотариусът, който изготвя оригиналния договор за въпросния недвижим имот, трябва да представи в Публичния регистър протокол за нотариална заверка, за да бъде договорът нотариално заверен. Веднага след като бъде представен протокол за нотариална заверка, недвижимият имот се вписва и договорът става обвързващ за страните по него, както и за трети страни.

Последна актуализация: 09/11/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Режими на имуществени отношения - Австрия

1 Има ли законов режим на имуществени отношения между съпрузи в тази държава членка? В какво се състои той?

Съгласно австрийското право съществува режим на разделност на имуществото, като всеки съпруг запазва собствеността върху имуществото, с което е встъпил в брака, и става едноличен собственик на имуществото, придобито след сключване на брака (членове 1233 и 1237 от австрийския Общ граждански кодекс (*Allgemeinen Bürgerlichen Gesetzbuches*). Всеки съпруг е и единствен кредитор на своите длъжници и единствен длъжник на своите кредитори.

2 Как могат съпрузите да организират своя режим на имуществени отношения? Какви са формалните изисквания в този случай?

Страните са свободни да дерогират от законово установения режим на имуществени отношения между съпрузите чрез договорно споразумение („брачен договор“). Брачните договори трябва да бъдат нотариално заверени, за да бъдат валидни (член 1 от Закона за нотариалните актове (*Notariatsaktsgesetz*).

3 Съществуват ли ограничения на свободата в организиране на режима на имуществения отношения между съпрузи?

Що се отнася до имуществения режим между съпрузите, по принцип има свобода на договаряне. Брачният договор обаче не може да урежда например пълен взаимен отказ от издръжка за съществуващия брак.

4 Какви са правните последици от развода, раздялата или унищожаването на брака по отношение на режима на имуществени отношения между съпрузи?

„Пълното“ разделяне на имуществото съществува само до обявяването на брака за нищожен или унищожен или до обявяването на развод, защото тогава трябва да има делба на имуществото, за което структурата на собствеността не е определяща. Следователно прекратяването на

брака се урежда от принципа на делба на брачното имущество. От една страна, се поделя брачното имущество, т.е. имуществото, използвано от двамата съпрузи, например семейното жилище, автомобила и движимите вещи. От друга страна, трябва да бъдат поделени и брачните спестявания, т.е. активите от всякакъв вид, които съпрузите са натрупали по време на брака и които по своето естество обичайно са предназначени да бъдат оползотворени.

5 Какви са последиците от смъртта на единия от съпрузите върху режима на имуществени отношения между тях?

Ако единият от съпрузите, живеещи в съпружеска имуществена общност (което е рядкост на практика), почине, общото имущество трябва да бъде поделено. Активите, останали след приспадане на всички задължения, се поделят между преживелия съпруг и наследственото имущество на починалия, пропорционално на съответните им дялове. Що се отнася до това наследствено имущество и за обичайната делба на имуществото, законовото наследствено право на съпруга зависи от това кои други роднини на починалия наследяват. Съпругът на починалия има право на една трета от наследственото имущество на починалия в конкуренция с децата на починалия и техните низходящи, на две трети от наследственото имущество в конкуренция с родителите на починалия и е универсален наследник във всички останали случаи. Освен това съпругът е част от наследниците с право на запазена част. Като наследник със запазена част, съпругът има право на половината от това, което му се полага при наследяване по закон.

6 Кой орган е компетентен да се произнесе по случай, свързан с режима на имуществени отношения между съпрузи?

В случай на развод, унищожаване или нищожност на брака в съответствие с член 81 и сл. от Закона за брака (*Ehegesetzes*) имуществениятспор се урежда или по взаимно съгласие, или със съдебно решение.

7 Какви са последиците от имуществения режим между съпрузи за правоотношенията между единия от съпрузите и трети лица?

По принцип съпругът не може без съдействието на другия съпруг нито да му предоставя права, нито да му налага задължения. Само в контекста на т.нар. „упълномощаване в рамките на домакинството“ (*Schlüsselgewalt*) съпругът, който управлява общото домакинство и няма доходи, представлява другия в правните сделки на ежедневието, които сключва за общото домакинство и които не надвишават равнището, съответстващо на условията на живот на съпрузите. Това не се прилага, ако другият съпруг е посочил на третото лице, че не желае да бъде представляван от своя съпруг. Ако с оглед на обстоятелствата третото лице не може да предположи, че съпругът действа като представител, двамата съпрузи са солидарно отговорни.

Режимът на съпружеска имуществена общност, който трябва да бъде договорен за всеки отделен случай, първоначално създава само задължителна връзка в отношенията между съпрузите, според която никой от тях не може да се разпорежда със своя дял от общото имущество без съгласието на другия съпруг. Режимът на съпружеска имуществена общност може да има действителни последици по отношение на недвижимите имоти чрез вписването им в имотния регистър, било чрез забрана на продажбата и обременяването им с тежести (член 364c от австрийския Общ граждански кодекс), било, съгласно член 1236 от австрийския Общ граждански кодекс, чрез вписването на ограничение, съгласно което за времето на съпружеската имуществена общност никой от съпрузите не може да се разпорежда едностранно с половината или със съответния си дял от общото имущество.

8 Кратко описание на процедурата за разпределение, включително разделянето, разпределянето и ликвидирането на режима на имуществените отношения между съпрузи в тази държава членка.

В случай на развод, унищожаване или нищожност на брака в съответствие с член 81 и сл. от Закона за брака имуществениятспор се урежда, независимо от вината, но вината може да бъде включена в съображенията по справедливост. Делбата на имуществото се извършва по взаимно съгласие на страните или когато една от тях поиска извършването ѝ със съдебно решение. В противен случай продължава да се прилага режимът на разделност на имуществото, като всеки съпруг запазва правото си на собственост. Молбата трябва да бъде подадена в срок от една година, считано от датата на окончателното решение за развод. Брачното имущество и брачните спестявания трябва да бъдат поделени. Съгласно член 82 от Закона за брака от делбата се изключват вещите, които един от съпрузите е донесъл със себе си при встъпването в брака или е придобил по наследство, или които са му били предоставени от трето лице, както и вещите, които служат за лична употреба на съпруга или за упражняване на неговата професия, и вещите, които принадлежат на дружество или са акции/дялове в дружество, при условие че не представляват просто инвестиции.

9 Каква е процедурата и документите или информацията, които обикновено се изискват за целите на регистрацията на недвижима собственост?

Молбата за вписване на правото на собственост в имотния регистър трябва да бъде подадена до компетентния районен съд (*Bezirksgericht*), в чийто район се намира имотът, който трябва да бъде вписан.

Молбата, подадена в писмена форма, трябва да бъде подписана от молителя. По принцип подписът не трябва да бъде заверен, освен ако в молбата не е включена декларация за прехвърляне на собственост.

Молбата трябва да бъде придружена от официален документ или частен документ със заверени подписи на страните, който съдържа правното основание за придобиване на собствеността (напр. договор за продажба). В допълнение към точните данни за имота частният документ трябва да съдържа и декларация за прехвърляне на собственост.

Декларацията за прехвърляне на собственост представлява изрично изявление на лицето, чието право трябва да бъде ограничено, обременено с тежести, отменено или прехвърлено на друго лице, че се съгласява с вписването (в случай на договор за продажба, това е продавачът).

Декларацията за прехвърляне на собственост трябва да бъде заверена от съда или от нотариус и подписана от задължената страна.

Декларацията може да бъде направена и в молбата за вписване в имотния регистър, но подписите в молбата за вписване в имотния регистър трябва да бъдат заверени от съда или от нотариус.

Молбата трябва да бъде придружена от удостоверение за освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на данъчни задължения съгласно член 160 от Федералния данъчен кодекс (*Bundesabgabenordnung*). Това е „потвърждение“ от данъчната администрация, че няма възражения срещу вписването от гледна точка на дължими данъци.

Ако молбата се подава от адвокат или нотариус, тя трябва да бъде подадена по електронен път. В такъв случай приложените документи трябва да бъдат поставени в архив от документи. В този случай удостоверението за освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на данъчни задължения на данъчната администрация може да бъде заменено с декларация за самооценка, изготвена от адвоката или нотариуса.

Последна актуализация: 05/06/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Режими на имуществени отношения - Португалия

1 Има ли законов режим на имуществени отношения между съпрузи в тази държава членка? В какво се състои той?

Да. По принцип съпрузите са свободни да избират режима на имуществени отношения, като сключват брачен договор, известен като предбрачно споразумение (*convenção antenupcial*), както е предвидено в член 1698 от Гражданския кодекс на Португалия (*Código Civil*).
Ако обаче съпрузите не изберат режим на имуществени отношения или когато, в определени случаи, предбрачното споразумение е недействително, законоустановеният режим на имуществени отношения, който се прилага по подразбиране, е съвместна собственост върху имуществото, придобито по време брака, в съответствие с членове 1717 и 1721 от Гражданския кодекс.
В този случай в членове 1721 до 1731 от Гражданския кодекс се определя кой имот е съвместна собственост и кой е лична собственост.
По изключение в определени случаи съгласно член 1720 от Гражданския кодекс режимът на разделност е задължителен.

2 Как могат съпрузите да организират своя режим на имуществени отношения? Какви са формалните изисквания в този случай?

Съпрузите могат да уредят своя режим на имуществени отношения, като сключат предбрачно споразумение, посредством което могат да изберат един от трите режима на имуществени отношения, предвидени в Гражданския кодекс, или да се споразумеят за нещо различно в рамките на приложимото право (член 1698 от Гражданския кодекс).
Трите режима на имуществени отношения, предвидени в Гражданския кодекс, са:
съвместна собственост върху имуществото, придобито по време на брака (*regime da comunhão de adquiridos* — членове от 1721 до 1731 от Гражданския кодекс);
съвместна собственост върху цялото имущество (*regime da comunhão geral de bens* — членове от 1732 до 1734 от Гражданския кодекс);
режим на разделност (*regime da separação de bens* — членове от 1735 до 1735 от Гражданския кодекс).
Както бе посочено по-горе, съпрузите могат да се споразумеят за нещо различно в рамките на приложимото право. Това е случаят, в който режимът на имуществени отношения е режимът на съвместна собственост на придобитото по време на брака имущество, но съпрузите се споразумяват в предбрачно споразумение, че конкретен недвижим имот, придобит от единия от тях преди брака (например семейно жилище), ще стане съвместно притежавано имущество след брака, тъй като и двамата искат да носят отговорност за заема, когато това имущество е обременено с ипотека.
Що се отнася до формалните изисквания, предбрачното споразумение трябва да бъде под формата на официален документ, изготвен пред нотариус (нотариално заверен акт), или изявление, направено пред длъжностно лице по гражданско състояние (член 1710 от Гражданския кодекс и членове 189—191 от Кодекса за регистъра по гражданско състояние (*Código do Registo Civil*).
По принцип предбрачното споразумение трябва да бъде сключено преди брака. В съответствие с член 1714 от Гражданския кодекс предбрачното споразумение и режимът на имуществени отношения не могат да се променят след сключването на брака, освен ако не е предвидено друго в член 1715 от Гражданския кодекс.
Правните разпоредби, приложими към предбрачните споразумения, могат да бъдат намерени в книга IV, дял II, глава IX, раздел III от Гражданския кодекс (членове от 1698 до 1716).
Правните разпоредби, приложими за брачни дарения и дарове между съпрузи, могат да бъдат намерени в книга IV, дял II, глава X, раздели I и II от Гражданския кодекс (членове от 1753 до 1766).

3 Съществуват ли ограничения на свободата в организиране на режима на имуществения отношения между съпрузи?

В два случая, посочени в член 1720 от Гражданския кодекс, режимът на разделност е задължителен: когато бракът е сключен без да са спазени подготвителните формалности за сключване на брак и когато съпрузите са на 60 или повече години.
Иначе съпрузите са свободни да избират договореностите си в рамките на приложимото право.

4 Какви са правните последици от развода, раздялата или унищожаването на брака по отношение на режима на имуществени отношения между съпрузи?

Съгласно член 1688 от Гражданския кодекс брачните отношения приключват с развод или унищожаване на брака, без това да засяга споразуменията за издръжка. Законната раздяла не прекратява брака, но правните последици са много сходни с тези на развода, както е обяснено по-долу.
Що се отнася до делбата на имуществото и плащането на задълженията, съгласно член 1689 от Гражданския кодекс, с прекратяването на режима на имуществени отношения всеки от съпрузите или съответните им наследници има право да получи личното си имущество и своя дял от всяко съвместно притежавано имущество. Съпругът, който има задължения към брачното имущество, трябва да уреди тези задължения.
По отношение на задълженията първо се изплащат солидарните задължения от съвместното имущество и едва след това се уреждат останалите задължения. Ако единият от съпрузите има задължение към другия съпруг, той трябва да плати това задължение от своя дял от съвместната собственост. Когато няма съвместно притежавано имущество, съпругът трябва да плати задължението от личното си имущество.
Правни последици от развода
Последиците от развода са предвидени в членове 1788—1793-A от Гражданския кодекс.
Общият принцип е, че с развода бракът се прекратява и се пораждат същите правни последици като при прекратяване поради смърт.
Що се отнася до наследството, в съответствие с член 2133 от Гражданския кодекс след постановяването на решението за развод бившият съпруг губи правното си положение на законен наследник дори когато решението за развод е постановено след смъртта на другия съпруг.
Съгласно португалското право като правило брачното имущество се разделя само след приключване на бракоразводното производство, а не докато то е висящо. В случай на развод по взаимно съгласие обаче пред службата по гражданско състояние съпрузите могат незабавно да се споразумеят за начина, по който ще се подели брачното имущество (член 272-A от Кодекса за регистъра по гражданското състояние).
По отношение на последиците от развода общото правило е, че:
Разводът влиза в сила от датата, на която решението за развод стане окончателно.
Имуществените последици от развода между съпрузите са следните:
Разводът има обратно действие по отношение на имуществените споразумения между съпрузите от датата, на която е образувано делото за развод.
По искане на единия от съпрузите обаче имуществените последици от техния развод могат да имат обратна сила от датата, на която съпрузите са престанали да живеят заедно, ако тази дата е установена в хода на производството.
При делбата на имуществото след развода нито един от съпрузите не може да получи повече, отколкото би получил, ако бракът е бил сключен при режим на съвместна собственост върху имуществото, придобито след брака.
Всеки съпруг губи всички облаги, получени или които ще бъдат получени в резултат на брака (напр. дарения между съпрузи; дарове, направени от трето лице на двойката с оглед на брака им); в този случай лицето, направило дара, може да реши дали облагите да бъдат предоставени на децата на двойката.
Съпруг, който е претърпял вреда, има право да иска обезщетение от другия съпруг съгласно общите правила за гражданска отговорност и в обикновените съдилища.

Когато основанията за развода са свързани с психично разстройство на единия от съпрузите, този, който подава молбата за развод, трябва да обезщети другия съпруг за причинените му в резултат на прекратяването на брака неимуществени вреди. Този иск трябва да бъде предявен в хода на самото бракоразводно дело.
Всеки съпруг може да поиска от съда да му предостави правото да продължи да ползва под наем семейното жилище, независимо дали то е съвместна собственост или е лична собственост на другия съпруг.
Домашните любимци се поверяват на единия или на двамата съпрузи, като се вземат предвид интересите на всеки от съпрузите и на техните деца и благосъстоянието на животното.
Имуществените последици от развода по отношение на връзката между съпрузите и трети лица са следните:
съпрузите могат да противопоставят имуществените последици от развода на трети лица след датата, на която съдебното решение е вписано в регистъра по гражданското състояние.
По отношение на задълженията за издръжка между бивши съпрузи в членове 2016 и 2019 от Гражданския кодекс се постановява, че:
Като общо правило след развода всеки бивш съпруг е задължен да се издържа сам.
Всеки бивш съпруг има право на издръжка, независимо от това дали разводът е бил по взаимно съгласие или не, но правото на издръжка може да бъде отказано от съображения за справедливост.
Правото на издръжка се прекратява, ако бенефициерът повторно встъпи в брак, в съжителство или престане да отговаря на изискванията поради неправомерно поведение.
Последици от законната раздяла
Относно законната раздяла член 1794 от Гражданския кодекс препраща към разпоредбите за развода, както е посочено по-горе, с едно изключение: законната раздяла не прекратява брака.
Освен това единствено изключение, в съответствие с членове 1795-A, 2016 и 2133 от Гражданския кодекс последиците от законната делба на брачното имущество, задълженията за издръжка и наследяването са същите като при последиците от развод.
Правни последици от унищожаването
Съществува разлика между унищожаването на брак и нищожния брак.
В случай на нищожен брак съгласно членове от 1628 до 1630 от Гражданския кодекс (напр. при пълно отсъствие на съгласие от единия или двамата съпрузи) нищожният брак не поражда никакви последици.
В случай на унищожаване на граждански брак в съответствие с член 1631 от Гражданския кодекс (напр. в случай на правни пречки или съгласие, опорочено поради грешка), в член 1647 от Гражданския кодекс са предвидени следните последици:
Ако и двамата съпрузи действат добросъвестно, бракът поражда последици между тях и за трети лица, докато решението за неговото унищожаване не стане окончателно.
Ако само единият съпруг действа добросъвестно, тогава само той може да се ползва от последиците от брака. Освен това добросъвестният съпруг може да противопостави последиците от брака на трети лица, при условие че те отразяват връзката между съпрузите.
Тези правила се прилагат по отношение на унищожаването на католически бракове, постановено от църковните органи, докато съдебното решение не бъде вписано в регистъра по гражданско състояние, при условие че католическият брак е вписан там.
В членове 1649 и 1650 от Гражданския кодекс се предвиждат специални имуществени санкции в случай на брак между малолетни или непълнолетни деца или брак, в нарушение на законовите пречки, например:
Малолетни или непълнолетни деца, които сключват брак без необходимото разрешение, се смятат за непълнолетни до навършване на пълнолетие за целите на управлението на имуществото, притежавано към момента на брака и придобито след брака чрез дарение. Въпреки това всяка необходима издръжка ще им бъде предоставена от приходите от това имущество.
До навършване на пълнолетие на малолетното или непълнолетното дете въпросното имущество ще се управлява от неговите родители или законен представител, а не от неговия съпруг.
Това имущество не може да се използва нито по време на брака, нито след неговото прекратяване, за уреждане на задълженията на някой от съпрузите, възникнали преди навършването на пълнолетие.
Ако бъдат нарушени посочените в член 1604, букви c) и d) от Гражданския кодекс пречки (напр. пречка поради кръвно родство), съпругът, извършил нарушението, не може да получи от другия съпруг никакви облаги чрез дарение или завещание.

5 Какви са последиците от смъртта на единия от съпрузите върху режима на имуществени отношения между тях?

Режимът на имуществени отношения приключва при смърт, както е предвидено в член 1788 от Гражданския кодекс.
Съвместната собственост трябва да бъде поделена. Имуществото на починалия включва неговото лично имущество, и когато е приложимо, неговия дял от съвместно притежаваното от съпрузите имущество в съответствие с член 2024 от Гражданския кодекс.
Като общо правило преживелият съпруг е наследник по закон и се ползва от запазена част от наследството, независимо от съществуването на завещание (членове 2131 и 2133 или членове 2158 и 2159 от Гражданския кодекс, когато е приложимо).
Освен това при условията на член 2103-A от Гражданския кодекс при делбата на имуществото преживелият съпруг има право да получи ползването на семейното жилище, на вещите в него и на обзавеждането му. Когато това надхвърля неговия дял както в наследството, така и в съвместно притежаваното имущество, преживелият съпруг трябва да обезщети останалите наследници.
В съответствие с член 1698 и член 1700, параграф 3 от Гражданския кодекс обаче, когато режимът на имуществени отношения е режим на разделност, съпрузите могат да се откажат от правното си положение на наследници в предбрачното споразумение.

6 Кой орган е компетентен да се произнесе по случай, свързан с режима на имуществени отношения между съпрузи?

Съдилищата, службите по вписванията и нотариусите имат правомощията да решават въпроси, свързани с брачното имущество, както е уместно в ситуациите, посочени по-долу.
В португалското законодателство предбрачните споразумения и режимите на имуществени отношения по принцип не подлежат на промяна съгласно член 1714 от Гражданския кодекс. В този смисъл, ако бъдещите съпрузи желаят да се споразумеят относно режима на имуществени отношения и да се отклонят от законоустановения режим, режимът на имуществени отношения трябва да бъде установен в предбрачно споразумение (член 1710 от Гражданския кодекс), което трябва да бъде сключено преди встъпването на съпрузите в брак. По време на брака съпрузите не могат да сключват споразумение за изменение или прекратяване на режима на имуществени отношения. Изключенията от този принцип са предвидени в член 1715 от Гражданския кодекс (*напр.* съдебна подялба на имущество или законна раздяла на съпрузите).
Уговорките относно имуществения режим, трябва да бъдат определени в предбрачно споразумение (член 1698 от Гражданския кодекс), чието сключване трябва да отговаря на изискванията за форма и публикуване. Съгласно член 1710 от Гражданския кодекс предбрачните споразумения трябва да бъдат под формата на изявление, направено пред длъжностно лице от гражданския регистър, или публичен акт, съставен пред нотариус, в противен случай те са недействителни. За да имат ефект спрямо трети лица предбрачните споразумения трябва да бъдат вписани,

както е предвидено в член 1711, параграф 1 от Гражданския кодекс. За тази цел не се смятат за трети страни наследниците на съпрузите и другите страни по предбрачното споразумение. Вписването на споразумението не отменя необходимостта в имотния регистър да се впишат факти, подлежащи на вписване в него. Съществува срок, който трябва да бъде спазен: предбрачното споразумение трябва да бъде подписано преди брака, но между подписването му и сключването на брака не трябва да е минала повече от една година, в противен случай споразумението се прекратява в съответствие с член 1716 от Гражданския кодекс.
Горната информация може да бъде намерена в ръководството *Os Regulamentos Europeus: Impacto na actividade registal e notarial* (Европейските регламенти: Въздействие върху дейността на службите по вписванията и нотариусите), на разположение на португалски и английски език на адрес https://www.redecivil.csm.org.pt/os-regulamentos-europeus-impacto-na-atividade-registal-e-notarial/.
В случай на развод, законна раздяла или унищожаване на брака, органът, който отговаря за делбата на имуществото и следователно за прилагането на съответния режим на имуществени отношения към подялбата, ще зависи от това дали съпрузите са се споразумели за това как ще бъде поделено брачното имущество.
Ако съпрузите се споразумеят за делбата на брачното имущество, в случай на развод или законна раздяла, отговорност носят службите по гражданско състояние. В този случай има два възможни сценария: в случай на развод или законна раздяла по взаимно съгласие службите по гражданско състояние се занимават с развода или законната раздяла и като част от тези производства могат да одобрят споразумението за делба на имуществото, да насочат плащането на данъчни задължения и да направят всякакви промени в имотния регистър, произтичащи от делбата на имуществото; в случай на развод по исков ред или законна раздяла, за които са компетентни съдилищата за семейството и непълнолетните (*Tribunais de Família e Menores*), ако страните се споразумеят за делба на имуществото след развода или раздялата, тогава службите по гражданско състояние се занимават с делбата, данъчните задължения и всякакви промени в имотния регистър, произтичащи от делбата на имуществото. Съответните правила са посочени в членове 272-A и 272-B от Кодекса за регистъра по гражданско състояние. Практическа информация относно тази служба и свързаните с нея разноски може да бъде намерена на адрес https://justica.gov.pt/Servicos/Balcao-Divorcio-com-Partilha.
Като алтернатива, ако споразумение за делба на имуществото бъде постигнато след развода или законната раздяла, страните могат да подпишат публичен акт за това пред нотариус. В този случай нотариусът отговаря за вписването на недвижимото имущество в срок от два месеца, а страните трябва да изпълнят своите данъчни задължения в същия срок (член 8-B и член 8-C от Кодекса за кадастъра и имотния регистър (*Código do Registo Predial*).
Когато съпрузите не могат да постигнат споразумение относно делбата на имуществото в случай на развод, законна раздяла или унищожаване, образуването на производството за делба на имуществото, известно като „производство по опис“ (*processo de inventário*), трябва да бъде поискано от всяка от страните. В случаите, посочени в член 1083, параграф 1 от Гражданския процесуален кодекс (*Código de Processo Civil*) (напр. когато производство по опис е спомагателно спрямо други съдебни производства), производството по опис е в изключителната компетентност на съдилищата. В други случаи, в съответствие с член 1083, параграф 2 от Гражданския процесуален кодекс, производство по опис може, по избор на заявителя или по взаимно съгласие между всички заинтересовани страни, да бъде започнато пред съд или нотариус от списъка, посочен в член 1 от Правния режим на производството по опис (*Regime do Inventário Notarial*), публикуван в приложение към Закон № 117/19 от 13 септември 2019 г. Нотариусите разглеждат случая, като използват деловодна система https://www.inventarios.pt/.

7 Какви са последиците от имуществения режим между съпрузи за правоотношенията между единия от съпрузите и трети лица?

В членове 1682 и 1683 от Гражданския кодекс се предвижда, че в някои случаи единият съпруг трябва да получи съгласието на другия съпруг, за да сключи определени договори с трето лице. Това зависи от режима на имуществени отношения (напр. режим на разделност или режим на съвместна собственост на имуществото), правомощията за управление, произтичащи от този режим (напр. съвместно управление на определено имущество), естеството на имуществото (напр. семейно жилище, общо имущество) или естеството на договора (напр. договор за покупко-продажба, приемане на дарове).
Съгласно член 1687 от Гражданския кодекс липсата на съгласие от другия съпруг има следните последици за трети лица:
Ако единият от съпрузите сключи договор, с който се нарушават разпоредбите на член 1682, параграфи 1 и 3 (напр. прехвърляне на собствеността върху определено движимо имущество), член 1682-A (напр. прехвърляне на собствеността върху недвижим имот в режим на съвместна собственост; прехвърляне на собствеността върху семейното жилище съгласно всеки режим на имуществени отношения), член 1682B (напр. прекратяване на договор за наем за семейното жилище) или член 1683, параграф 2 (отказ от наследство или завет) от Гражданския кодекс, другият съпруг или негов наследник може да поиска унищожаване на този договор.
Ако единият съпруг прехвърли собствеността върху невписано движимо имущество или сключи договор, който води до учредяване на тежест върху въпросното имущество, без съгласието на другия съпруг, когато това съгласие е необходимо, горепосоченото унищожаване е непротивопоставимо на добросъвестните трети лица.
Ако единият от съпрузите незаконно прехвърли собствеността върху имущество, принадлежащо единствено на другия съпруг, или сключи договор, който води до учредяване на тежест върху това имущество, договорът е нищожен и цената трябва бъде възстановена, по-специално в съответствие с членове 892—904 от Гражданския кодекс, в които се посочват последиците от липсата на легитимност на продавача.

8 Кратко описание на процедурата за разпределение, включително разделянето, разпределянето и ликвидирането на режима на имуществените отношения между съпрузи в тази държава членка.

Когато бъде постигнато споразумение относно делбата на имуществото, то може да бъде одобрено от службите по гражданско състояние или да бъде изложено в публичен акт, подписан пред нотариус, в зависимост от случаите, посочени по-горе в отговора на въпрос 6.
Когато не е постигнато споразумение за делба на имуществото, се започва производство по опис в съда или при нотариус, както вече беше описано в отговора на въпрос 6.
Съдебното производство по опис се урежда от разпоредбите на книга V, дял XVI (членове 1082 до 1130) от Гражданския процесуален кодекс, които се прилагат, с необходимите изменения, за нотариалното производство по опис (член 2 от Правния режим на производството по опис, публикуван в приложението към Закон 117/19 от 13 септември 2019 г.).
Производството по описа за делба на съпружеското имущество включва следните етапи: начален етап; възражение и проверка на задълженията; предварително изслушване на заинтересованите страни; предварителен ред и среща на заинтересованите страни (*conferência de interessados*); план за делба и решение за утвърждаване; крайни етапи.

9 Каква е процедурата и документите или информацията, които обикновено се изискват за целите на регистрацията на недвижима собственост?

Всеки, който иска вписване на недвижим имот, трябва да подаде заявление за вписване в службата на имотния регистър и да приложи документални доказателства. Обикновено изискваните документи са: публичен акт; правно описание на имуществото (*caderneta predial*); доказателство за заплащане на такса и общински данък върху имуществото; заличаване на ипотека, когато е приложимо. Ако тези документи вече са вписани в службата на имотния регистър, трябва само да се направи препратка към тях.

Освен това, ако заявлението е подадено от представител на заявителя, към заявлението трябва да бъде включено неговото пълномощно.
Съгласно член 39 от Кодекса за кадастъра и имотния регистър обаче адвокатите, нотариусите и правните консултанти (*solicitadores*) не трябва да прилагат пълномощно, за да подадат молба за вписване.
Заявителите, които притежават цифров сертификат (граждани с португалска лична карта, адвокати, нотариуси и правни консултанти, надлежно регистрирани в съответните професионални организации), могат да подават заявление за вписване на недвижим имот и да добавят необходимите документи онлайн. Заявителите, които не притежават цифров сертификат, могат да подадат заявлението лично в Службата по кадастъра и имотния регистър или да го изпратят по пощата.
Информация за процедурата по вписване и свързаните с нея разноски може да бъде намерена на адрес:
https://justica.gov.pt/Servicos/Pedir-registo-predial
Справка в настоящите версии на Гражданския кодекс и останалото посочено по-горе законодателство може да бъде извършвана на португалски език на следната връзка:
Código Civil
Código do Registo Civil
Código do Registo Predial
Código de Processo Civil
Regime do Inventário Notarial

Заключителна бележка:

Този информационен лист съдържа обща информация; тя не е изчерпателна и не обвързва звеното за контакт, Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела, съдилищата или други адресати. Винаги трябва да се прави справка в актуалната версия на приложимото законодателство. Предоставената тук информация не замества правните съвети от юридически специалист.

Последна актуализация: 06/10/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Режими на имуществени отношения - Словения

1 Има ли законов режим на имуществени отношения между съпрузи в тази държава членка? В какво се състои той?

Да.
Съпружеските имуществени отношения се уреждат от Семейния кодекс на Република Словения.
Законовият режим на съпружески имуществени отношения се прилага за съпрузите, освен ако те не определят съдържанието на имуществения режим помежду си чрез брачен договор. В такъв случай за тях се прилага договорният имуществен режим.
Законовият режим на съпружески имуществени отношения е режим на съпружеска имуществена общност за общото имущество на съпрузите и режим на разделност за собственото имущество на всеки от съпрузите.

2 Как могат съпрузите да организират своя режим на имуществени отношения? Какви са формалните изисквания в този случай?

Съпрузите или бъдещите съпрузи могат да уредят имуществения режим чрез брачен договор. Брачният договор е договор, чрез който съпрузите определят режим на имуществени отношения помежду си, различен от законоустановения режим.
По силата на този договор те могат също така да уредят и други имуществени отношения за времето на брака си, както и в случай на развод. Договорите относно имуществените права и задължения, които съпрузите сключват помежду си, трябва да бъдат сключени в нотариална форма.
Договорният имуществен режим се прилага за съпрузите от сключването на брачния договор, освен ако не е предвидено друго. Брачният договор, сключен от бъдещи съпрузи, влиза в сила на датата на сключване на брака или в деня след сключване на брака, определен от бъдещите съпрузи в брачния договор. Брачният договор се вписва в регистъра на брачните договори. Ако брачният договор не е вписан в регистъра на брачните договори, във връзка с трети лица се приема, че към имуществените отношения между съпрузите се прилага законовият режим.
Преди сключването на брачния договор съпрузите са длъжни да се информират взаимно за имущественото си състояние, като в противен случай брачният договор е унищожим.

3 Съществуват ли ограничения на свободата в организиране на режима на имуществения отношения между съпрузи?

Не. Преди сключването на брачния договор съпрузите обаче са длъжни да се информират взаимно за имущественото си състояние, като в противен случай брачният договор е унищожим.

4 Какви са правните последици от развода, раздялата или унищожаването на брака по отношение на режима на имуществени отношения между съпрузи?

Съпружеската имуществена общност подлежи на делба, ако бракът бъде прекратен.
Когато с брачния договор, с който съпрузите изменят законовия режим на съпружески имуществени отношения, не се определя начинът на поделяне на общото имущество, то се поделя в съответствие с правилата на законовия режим, освен ако съпрузите не са се договорили за друго.
Делбата се извършва в зависимост от съществуващото положение към момента на влизане на брачния договор в сила.
При делбата на съпружеската имуществена общност дяловете се смятат за равни, но съпрузите могат да докажат, че са допринесли в различно отношение за общото имущество. Минимална разлика в приноса на всеки от съпрузите към съпружеската имуществена общност не се взема предвид.
Когато дяловете от общото имущество са договорени или определени, съпрузите могат да се договорят за начина на разпределяне на имуществото. Съгласието да станат съсобственици на вещите, пропорционално на дяловете си, също е валиден начин на делба.

5 Какви са последиците от смъртта на единия от съпрузите върху режима на имуществени отношения между тях?

Смъртта на единия от съпрузите не се отразява на имуществените отношения между тях.
Имуществото на починалия съпруг е предмет на производство по наследяване.

6 Кой орган е компетентен да се произнесе по случай, свързан с режима на имуществени отношения между съпрузи?

По спорове във връзка с режима на съпружески имуществени отношения компетентен е съдът.

7 Какви са последиците от имуществения режим между съпрузи за правоотношенията между единия от съпрузите и трети лица?

Общите задължения на съпрузите са тези, които съгласно общите правила се прилагат и за двамата съпрузи, задълженията, възникнали по отношение на съпружеската имуществена общност, и задълженията, които съпругът поема за текущите нужди на общия живот с другия съпруг или на семейството. Съпрузите носят солидарна отговорност за тези задължения с общото си имущество, но също и със собственото си имущество.

Когато изпълнява задължение на двамата съпрузи, съпругът може да поиска от другия съпруг да му възстанови това, което е платил свръх размера на задължението си.
Собствени задължения на съпрузите са тези, които са поели преди сключването на брака, и тези, които поемат след сключването на брака, но които не представляват общи задължения на съпрузите съгласно предвиденото в член 82, алинея 1 от Семейния кодекс.
Съпругът отговаря за собствените си задължения със собственото си имущество и с дела си в общото имущество.
Ако брачният договор не е вписан в регистъра на брачните договори, във връзка с трети лица се приема, че към имуществените отношения между съпрузите се прилага законовият режим.

8 Кратко описание на процедурата за разпределение, включително разделянето, разпределянето и ликвидирането на режима на имуществените отношения между съпрузи в тази държава членка.

Съпружеската имуществена общност подлежи на делба, ако бракът бъде прекратен. По време на брака общото имущество се поделя по споразумение или по предложение на един от съпрузите.
Споразумението, посочено в предходния параграф, включва и съгласието на съпрузите относно обхвата на общото имущество. Когато с брачния договор, с който съпрузите изменят законовия режим на съпружески имуществени отношения, не се определя начинът на поделяне на общото имущество, то се поделя в съответствие с правилата на законовия режим, освен ако съпрузите не са се договорили за друго. Делбата се извършва в зависимост от съществуващото положение към момента на влизане на брачния договор в сила.
Преди да се определи делът на всеки от съпрузите в съпружеската имуществена общност, се определят техните задължения и вземания по отношение на тази общност.
Размерът на дяловете в общото имущество може да бъде договорен от съпрузите или по искане на един от тях — определен от съда.
При делбата на съпружеската имуществена общност дяловете се смятат за равни, но съпрузите могат да докажат, че са допринесли в различно отношение за общото имущество. Минимална разлика в приноса на всеки от съпрузите към съпружеската имуществена общност не се взема предвид.
При спор относно дела на всеки съпруг в съпружеската имуществена общност, съдът взема предвид всички обстоятелства, свързани с положението на съпрузите, по-специално доходите на всеки съпруг, помощта, предоставяна от единия съпруг на другия, грижите и възпитанието на децата, изпълнението на домакинските задължения, грижите за дома и семейството, опазването на имуществото и всички други форми на труд и участие в управлението, опазването и увеличаването на общото имущество.
Когато дяловете от общото имущество са договорени или определени, съпрузите могат да се договорят за начина на разпределяне на имуществото. Съгласието да станат съсобственици на вещите, пропорционално на дяловете си, също е валиден начин на делба.
Ако не бъде постигнато съгласие относно начина на поделяне на имуществото, съдът поделя това имущество в съответствие с правилата, приложими за делбата на съпружеската имуществена общност.
При делбата на съпружеската имуществена общност съпругът, по негово предложение, може да получи в своя дял онези предмети, предназначени за упражняване на професията му или други дейности, или които му позволяват да получава доходи.
Същото се отнася и за предмети, предназначени изключително за лично ползване от единия съпруг и които не са част от неговото собствено имущество.

9 Каква е процедурата и документите или информацията, които обикновено се изискват за целите на регистрацията на недвижима собственост?

Разрешението за вписване се издава от съда по вписванията в имотния регистър въз основа на документи, доказващи правното основание за придобиване на правото, което е предмет на вписването, и които отговаря на другите предвидени от закона условия.
Тези документи са изброени в член 40, алинея 1 от Закона за имотния регистър (*Zakon o zemljiški knjigi*).

Последна актуализация: 09/11/2020
Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държвата-членка, отговорна за тази страница.

Режими на имуществени отношения - Финландия

1 Има ли законов режим на имуществени отношения между съпрузи в тази държава членка? В какво се състои той?

Финландският режим на имуществени отношения се основава на понятието отложена имуществена общност. Това означава, че по време на брака имуществото се притежава отделно, но ако бракът бъде прекратен, имуществото се поделя поравно между съпрузите.
Сключването на брак не променя собствеността върху имуществото на съпрузите. Според финландския Закон за брака (*Avioliittolaki* 234/1929) имуществото, принадлежащо на даден съпруг преди сключването на брак, ще продължи да бъде негова собственост и по време на брака. Всяко имущество, което се придобива или получава по наследство или по дарение по време на брака, също остава собственост на придобилия го. Освен имуществото, задълженията също са отделни, което означава, че всеки съпруг ще носи сам отговорност за всяко задължение, поето от него преди или по време на брака. Двамата съпрузи обаче ще носят съвместно отговорност за задължение, поето от някой от съпрузите във връзка с издръжката на семейството.
Съгласно финландския режим на имуществени отношения всеки съпруг притежава брачно право върху имуществото на другия съпруг. Това дава на съпрузите или на вдовеца(вдовицата) и на наследниците на починалия съпруг правото на половината от нетното имущество на съпрузите, когато съпружеската имуществена общност се поделя при прекратяване на брака. Брачното право обхваща цялото имущество, независимо от това кога и как съпрузите са придобили или получили имуществото преди брака. Съпрузите обаче могат да изберат да не прилагат брачното законодателство по отношение на брака си, като изготвят споразумение за имуществени отношения между съпрузите. Освен това от обхвата на брачното законодателство е изключено и всяко имущество, получено от съпруг съгласно договор за дарение, завещание или клауза в полза на бенефициер, в които се предвижда, че бъдещият съпруг на получателя няма брачно право върху въпросното имущество.

2 Как могат съпрузите да организират своя режим на имуществени отношения? Какви са формалните изисквания в този случай?

Съпрузите могат да сключат брачно споразумение, уреждащо имуществените им отношения, както преди сключването на брака, така и по време на него. Брачното споразумение за имуществени отношения засяга начина, по който се поделя съпружеската имуществена общност. Например съпрузите могат да се споразумеят за това единият съпруг да няма брачно право върху имущество, принадлежащо на другия съпруг, а всеки съпруг да запази собственото си имущество. Съпрузите също могат да се споразумеят определено имущество да бъде изключено от делбата на съпружеската имуществена общност.
Брачното споразумение за имуществени отношения трябва да бъде сключено в писмен вид и да носи дата и подпис. Освен това то трябва да бъде удостоверено от две безпристрастни лица. Брачното споразумение за имуществени отношения влиза в сила след като бъде регистрирано в

местната служба за гражданска регистрация [*maistraatti*] (или от Агенцията за услуги, свързани с цифрови данни и данни за населението [*Digi- ja väestötietovirasto*] от началото на 2020 г.).

3 Съществуват ли ограничения на свободата в организиране на режима на имуществения отношения между съпрузи?

В Закона за брака се съдържат определени ограничения относно управлението на имущество, като например общото жилище на съпрузите или движимо имущество на домакинството. Единият съпруг не може да се разпорежда с недвижимо имущество, предназначено да се използва като семейно жилище на съпрузите, без писменото съгласие на другия съпруг. Единият съпруг не може да се разпорежда без съгласието на другия съпруг с договор за наем или други права, даващи право на владение върху апартамент, предназначен да се използва като общо жилище на съпрузите; движимо имущество, което представлява част от общите домакински принадлежности, използвани от двамата съпрузи; всички необходими инструменти, използвани от другия съпруг; или движимо имущество, което е предназначено за лична употреба от другия съпруг или от децата.

При делбата на съпружеската имуществена общност може да се извърши корекция, ако в противен случай тя би довела до неоправдан резултат или до получаването на несправедлива финансова изгода от другия съпруг. Това означава, че в отделен случай въз основа на разумно съобразяване се допускат изключения от иначе приложимите правила по отношение на делбата на съпружеската имуществена общност. Когато се обмисля коригирането на делбата на съпружеска имуществена общност, трябва да се обърне специално внимание на продължителността на брака, дейността на съпрузите във връзка с общото им домакинство и натрупването и запазването на имуществото, както и на други сравними факти относно финансите на съпрузите.

Когато се коригира делбата на съпружеската имуществена общност, съгласно брачното право е възможно да бъде разпоредено единият съпруг да няма право да получи каквото и да е имущество на другия съпруг или посоченото право да бъде ограничено; определено имущество да бъде изцяло или частично изключено от брачното право при делбата на съпружеската имуществена общност; или цялото имущество или част от имуществото, която е била изключена от брачното право на другия съпруг чрез брачно споразумение, да се счита при делбата за имущество, което изцяло или частично е предмет на брачното право на другия съпруг.

4 Какви са правните последици от развода, раздялата или унищожаването на брака по отношение на режима на имуществени отношения между съпрузи?

Когато бракоразводните дела са висящи или когато бракът е прекратен, делбата на съпружеската имуществена общност трябва да се извърши, ако бъде поискана от съпруг или наследник на починалия съпруг. При тази делба на съпружеската имуществена общност брачното право се упражнява чрез определяне на сумата, която съпругът с по-голям дял нетно имущество трябва да предостави на другия съпруг. Ако нито един от съпрузите няма брачно право върху имуществото на другия съпруг, имуществото на съпрузите трябва да бъде разделено, а не поделено. Ако съпрузите притежават общо имущество, то трябва да бъде поделено при поискване, когато се поделя съпружеската имуществена общност или се разделя имуществото на съпрузите.

Освен това делба на съпружеската имуществена общност може да се извърши и ако бъде постановено съдебно решение на чуждестранен съд относно раздялата, касаещо съпрузи, чиито въпроси във връзка със съпружеската имуществена общност се уреждат от финландското право. Делбата не може да се извърши обаче, ако съпрузите възобновят съвместното си съжителство след решението относно раздялата.

5 Какви са последиците от смъртта на единия от съпрузите върху режима на имуществени отношения между тях?

По принцип същите правила се следват и когато бракът се прекратява поради смъртта на единия от съпрузите.

Ако починалият съпруг е оставил преки наследници (деца или техни низходящи), вдовицата(вдовецът) и наследниците на починалия могат да поискат делба на съпружеската имуществена общност. Основното правило при тази делба на съпружеската имуществена общност е, че цялото имущество трябва да се подели поравно. Половината от имуществото се получава от преживелия съпруг, а другата половина се разпределя между наследниците. Ако обаче вдовицата(вдовецът) притежава по-голям дял в имуществото от починалия съпруг, тя(той) има правото да запази цялото си имущество.

Ако бракът се прекратява поради смъртта на единия съпруг, но починалият съпруг не е оставил преки наследници, вдовицата(вдовецът) наследява цялото имущество на починалия съпруг, освен ако последният не е разпоредил друго в завещание. В този случай съпружеската имуществена общност не се поделя между имуществото на първия починал съпруг и преживелия съпруг. Общото правило е, че едва след смъртта на двамата съпрузи имуществото, оставено от последния останал съпруг, трябва да бъде поделено поравно между наследниците на двамата съпрузи. Вдовицата(вдовецът) не може да завещава това, което следователно ще премине към наследниците на първия починал съпруг.

Освен ако преките наследници не изискат делбата на наследството или ако това не се изисква съгласно условията на завещание, оставено от починалия съпруг, преживелият съпруг може да запази във владение неразделеното наследство на починалия съпруг. Преживелият съпруг обаче има правото да запази владението върху общото жилище на съпрузите и всяко неподелено общо движимо имущество на домакинството, при условие че вдовицата(вдовецът) не притежава друго жилище, което да е подходящо за семейно.

6 Кой орган е компетентен да се произнесе по случай, свързан с режима на имуществени отношения между съпрузи?

Във Финландия органите не образуват по собствена инициатива каквито и да е производства, отнасящи се до съпружеска имуществена общност. Ако съпрузите не постигнат споразумение относно делбата, районният съд (*käräjäoikeus*) назначава въз основа на подадена молба изпълнител, който да извърши делбата на съпружеската имуществена общност.

7 Какви са последиците от имуществения режим между съпрузи за правоотношенията между единия от съпрузите и трети лица?

По правило бракът не ограничава правото на съпруг да сключва споразумения, но по време на брака всеки съпруг има правото да взема решения относно своето собствено имущество без съгласието на другия съпруг.

Също така съгласно закона единият съпруг не носи пряка отговорност за задължение, натрупано от другия съпруг. Съпрузите обаче носят съвместна отговорност за задължение, натрупано само от единия от съпрузите във връзка с издръжката на семейството, както и за плащане на наем за общия апартамент на съпрузите. Съпрузите могат да прекратят договор за наем за общия си апартамент единствено заедно дори когато договорът за наем е подписан само от един от съпрузите.

Правото на кредиторите е защитено в Закона за брака, така че съпруг не може да се откаже от правата си при делбата на съпружеската имуществена общност по начин, който е обвързващ за кредиторите. Ако при делбата на съпружеската имуществена общност единият съпруг е предал на другия съпруг или на наследниците на другия съпруг имущество на стойност, значително надвишаваща това, което е трябвало да предаде, поделеното при делбата може да бъде изискано и внесено в масата на несъстоятелността.

8 Кратко описание на процедурата за разпределение, включително разделянето, разпределянето и ликвидирането на режима на имуществените отношения между съпрузи в тази държава членка.

Във Финландия органите не образуват по собствена инициатива каквито и да е производства, отнасящи се до съпружеска имуществена общност. Когато бракоразводните дела са висящи или когато бракът е прекратен, делбата на съпружеската имуществена общност трябва да се извърши, ако бъде поискана от съпруг или наследник на починалия съпруг. Ако нито един от съпрузите няма брачно право върху имуществото на другия съпруг, трябва да се извърши разделяне на имуществото на съпрузите вместо делба.
При делба на съпружеска имуществена общност поради развод основното правило е, че цялото имущество се поделя поравно, освен ако съпрузите не са сключили споразумение за имуществени отношения между съпрузите. Делбата на съпружеската имуществена общност може също да бъде коригирана, ако в противен случай тя би довела до неоправдан резултат. В случай на делба или разделяне на имуществото при поискване общото имущество на съпрузите също трябва да бъде поделено.
Когато бракът се прекратява поради смъртта на единия съпруг и ако починалият съпруг е оставил преки наследници (деца или техни низходящи), вдовицата(вдовецът) и наследниците на починалия могат да поискат делба на съпружеската имуществена общност. Основното правило при тази делба е, че цялото имущество трябва да се подели поравно. Половината от имуществото се получава от преживелия съпруг, а другата половина се разпределя между наследниците. Ако, от друга страна, преживелият съпруг притежава по-голям дял в имуществото от починалия съпруг, преживелият съпруг винаги има правото да запази собственото си имущество. Ако бракът се прекратява поради смъртта на съпруг, но починалият съпруг не е оставил преки наследници, преживелият съпруг наследява цялото имущество на починалия съпруг, освен ако последният не е предвидил друго в завещание. Общото правило е, че едва след смъртта на двамата съпрузи имуществото, оставено от последния останал съпруг, трябва да бъде поделено поравно между наследниците на двамата съпрузи.
Страните могат да извършат делбата сами в съответствие с взаимно споразумение (договорна делба). Ако страните не постигнат споразумение, делбата се извършва от назначен от съда изпълнител по молба от единия от съпрузите (съдебна делба).
В случай на договорна делба тя трябва да бъде вписана в документ и да носи дата и подпис. Освен това тя трябва да бъде удостоверена от две безпристрастни лица. Ако делбата се извършва от изпълнител, тя трябва да бъде изготвена под формата на документ, подписан от изпълнителя. Документът може да бъде депозиран за вписване в местната служба за гражданска регистрация (от началото на 2020 г. — Агенцията за услуги, свързани с цифрови данни и данни за населението). Вписването на документа за делбата защитава всеки съпруг срещу събирането на вземания от кредиторите на другия съпруг; то не засяга по друг начин действителността на делбата на имуществото между страните.

9 Каква е процедурата и документите или информацията, които обикновено се изискват за целите на регистрацията на недвижима собственост?

Собствеността върху имот може да бъде регистрирана чрез подаване на молба за вписване на право на собственост. Правото на собственост се вписва в публичния регистър на правата на собственост и ипотеките. След вписването на право на собственост върху имота новият собственик полага клетва върху удостоверението за право на собственост.
Ако собствеността върху имот се промени поради неговата делба или разделяне, оригиналът на споразумението за делбата или разделяне на имота, обяснение на причините за делбата на имота (напр. уведомление от районния съд, в което се посочва, че пред него е заведено бракоразводно дело), както и всяка разписка за плащане на данък за прехвърляне, трябва да бъдат изпратени на Националния кадастър на Финландия [*Maanmittauslaitos*] с цел подаване на молба за вписване на право на собственост.
Срокът за вписване на право на собственост върху имущество, поделено поради прекратяване на съпружеската имуществена общност, започва да тече при влизане в сила на делбата. Срокът за вписване на право на собственост е шест месеца.

Последна актуализация: 15/02/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Режими на имуществени отношения - Швеция

1 Има ли законов режим на имуществени отношения между съпрузи в тази държава членка? В какво се състои той?

Да, има такъв режим. С него са установени разпоредби относно задължението за издръжка между съпрузите по време на брака и след разтрогването му. Той урежда също така правата и задълженията на съпрузите по време на брака и след разтрогването му по отношение на различните видове имущество и задължения, семейното жилище и обзавеждането, както и даренията между съпрузите.

2 Как могат съпрузите да организират своя режим на имуществени отношения? Какви са формалните изисквания в този случай?

Съпрузите могат за притежават две категории имущество: семейна имуществена общност (*giftorättsgods*) и лично имущество (*enskild egendom* — еквивалент на разделна собственост). Семейната имуществена общност е най-често срещаната категория, като тя се прилага по правило, ако не е избрано друго. Основното правило е, че това имущество подлежи на делба в случай на смърт на единия от съпрузите или при развод. Личното имущество не подлежи на делба в подобни случаи. Имуществото може да е лично в резултат на един от следните правопораждащи факти:
а) Споразумение за имуществени отношения (*äktenskapsförord*). Споразумението трябва да е в писмена форма и да е вписано в Данъчната агенция (*Skatteverket*).
б) Ако това е изрично посочено като условие при дарение.
в) Ако това е изрично посочено като условие при завещание.
г) Ако лицето е посочено като бенефициент по договор за животозастраховане, договор за застраховка при злополука, здравноосигурителна полица или лична пенсионно-осигурителна схема.

3 Съществуват ли ограничения на свободата в организиране на режима на имуществения отношения между съпрузи?

Да, има такива ограничения. Например установени са правила в защита на семейното жилище и обзавеждането в него по време на брака. Никой от съпрузите не може да продава, отдава под наем или да се разпорежда по друг начин с жилището без съгласието на другия съпруг. Тези правила се прилагат и за имуществото, което е лично по силата на брачно споразумение. Ако имуществото трябва да бъде поделено между съпрузите, семейното жилище и обзавеждането в него се предоставят на съпруга, който най-много се нуждае от тях. Това правило се прилага дори ако въпросното имущество е изцяло собственост на другия съпруг. Ако стойността на така предоставеното на единия съпруг имущество превишава дела на този съпруг от поделяното имущество, той може все пак да го придобие, ако заплати на другия съпруг разликата. Друг пример: преживелият съпруг има запазена част от общото имущество. Това важи дори когато имуществото на починалия е било лично и починалият е завещал цялото си имущество на друго лице.

4 Какви са правните последици от развода, раздялата или унищожаването на брака по отношение на режима на имуществени отношения между съпрузи?

Шведското законодателство съдържа подобни разпоредби само относно развода. Правната последица от развода е, че поделяемото имущество трябва да бъде поделено. Освен това в полза на единия от съпрузите може да бъде присъдена издръжка, поне за определен преходен период.

5 Какви са последиците от смъртта на единия от съпрузите върху режима на имуществени отношения между тях?

Имуществото се разпределя между наследниците и преживелия съпруг на починалия. Общите деца и внуци на брачната двойка обаче трябва да изчакат докато и вторият съпруг почине, преди да могат да получат наследството си.

6 Кой орган е компетентен да се произнесе по случай, свързан с режима на имуществени отношения между съпрузи?

Собствеността може да бъде поделена от самите страни. Ако те постигнат съгласие, единственото формално изискване е подялбата да бъде закрепена в писмена форма и подписана от двете страни. Ако те не успеят да постигнат съгласие, съдът може да определи ликвидатор на имуществото (*bodelningsförrättare*). Решенията на ликвидатора могат да бъдат оспорвани от всяка от страните по съдебен ред.

7 Какви са последиците от имуществения режим между съпрузи за правоотношенията между единия от съпрузите и трети лица?

Всеки от съпрузите носи отговорност за собствените си задължения. Кредитор на единия съпруг не може да изисква удовлетворяване от имуществото на другия съпруг, независимо дало то спада към семейната имуществена общност или е лично. Наред с това са въведени разпоредби в защита на кредитора срещу опити на съпрузите да поставят имущество извън неговия досег. Така например никой от съпрузите не може да реши да включи свое лично имущество в семейната имуществена общност, ако намерението му е по този начин да избегне удовлетворяване на кредитор.

8 Кратко описание на процедурата за разпределение, включително разделянето, разпределянето и ликвидирането на режима на имуществените отношения между съпрузи в тази държава членка.

Общото правило е, че в подялбата трябва да бъде включено цялото имущество, попадащо в семейната имуществена общност. Има няколко изключения от това правило. Всеки от съпрузите може да приспадне от семейната имуществена общност размера на личните си задължения. Всеки от съпрузите може също така да вземе дрехите и други вещи, които използва лично, както и личните подаръци. Освен това в подлежащото на подялба имущество не попадат пенсионните права, придобити към даден работодател или към публични фондове, а в някои случаи — и тези към частни схеми за пенсионно осигуряване. Стойността на оставащото имущество, попадащо в семейната имуществена общност, по принцип се поделя поравно между съпрузите. При подялбата трябва да се държи сметка за това кой е собственик на съответната вещ. Както бе посочено по-горе, има и специални правила относно семейното жилище и обзавеждането в него.

9 Каква е процедурата и документите или информацията, които обикновено се изискват за целите на регистрацията на недвижима собственост?

Всяко прехвърляне на недвижимо имущество трябва да бъде вписано чрез подаване на молба за вписване на титул за собственост до Националната кадастрална служба (*Lantmäteriet*). Молбата обикновено се подава от купувача. Оригиналът на документите трябва да бъде приложен към молбата.

Последна актуализация: 10/11/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държвата-членка, отговорна за тази страница.